

NEPAMIRŠTAMA LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA – SAUSIO 13-OJI

PAMOKA EUROPAI

Krizė dėl Rusijos apriboto dujų tiekimo Ukrainai yra pamoka Europai, pareiškė Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. "Mes iš to privalome padaryti išvadas. Europos Sąjunga turi sukurti vieningą energetikos politiką, kuri leistų Europai ateityje kalbėti vienu balsu ir būti pasiruošusiai atremti galimus energetikos iššūkius", - prezidento žodžius perdavė jo atstovė spaudai Rita Grumadaitė.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis tą pačią dieną pareiškė, kad Rusijos ir Ukrainos konfliktą dėl dujų tiekimo lėmė ne vien ekonominės, bet ir politinės priežastys, todėl reikia rasti ne tik ekonominę, bet ir politinę šios

situacijos sprendimą". Pasak A. Valionio, "šiame procese Lietuva aktyviai dalyvauja". Ministras A. Valionis kelis kartus kalbėjosi su Ukrainos užsienio reikalų ministru Borisu Tarasiuku apie susidariusią padėtį. "Siekdami, kad į jos sprendimą aktyviau įsitrauktų Europos Sąjunga, nuolat palaikėme ryšius tiek su ES pirmininkavusios Didžiosios Britanijos, tiek su pirmininkavimą perėmusios Austrijos užsienio politikos žinybomis", - sakė A. Valionis.

Lietuva aktyviai remia naujosios Ukrainos politinės vadovybės tikslus integruoti šalį į vakarietiškas euroatlantines struktūras ir sumažinti priklausomybę nuo Maskvos. *LGITIC*

Sausio 13-osios aukų pagerbimas Antakalnio kapinėse 2005 m. sausio 13 d.

www.lrs.lt

PIRMININKAUDAMA ET RUSIJA SIEKS SUPAPRASTINTO VIZŲ REŽIMO

Tapusi Europos Tarybos ministrų komiteto pirmininke, Rusija sieks, kad visoje Europos Sąjungos erdvėje būtų supaprastintas vizų režimas, pareiškė Valstybės Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Konstantin Kosačiov. Pasak jo, tuo laikotarpiu Rusijos šūkis bus "Europa be sienų". Rusija ET ministrų komitetui pirmininkaus nuo gegužės iki lapkričio. Rusijos nuomone, "Europos Tarybos veikloje, manytume, reikia gana daug ką keisti", nes "dabar ET virto savotišku Europos Sąjungos priepirčiu", - sakė K.Kosačiov.

Dūmos komiteto pirmininkas mano, jog Rusija turi pa-

sinaudoti pirmininkavimu ET, kad nukreiptų ET dėmesį nuo tų sričių, kurioms ji dabar praktiškai skiria visą savo laiką. Pasak jo, kalbama apie "žmogaus teises, demokratiją, įstatymo viršenybę, rinkimų sistemą, įvairiose šalyse vykstančių rinkimų vertinimą". "Tai, be abejonės, svarbūs klausimai, ir juos reikia spręsti, bet ne kitų, ne mažiau svarbių, sąskaita, pabrėžė K.Kosačiov. Rusija, sakė jis, taip pat siūlys peržiūrėti dabartinę monitoringo procedūros taikymo tvarką. "Mes manome, kad reikia vykdyti ne šalių, bet problemų monitoringą. Dabartinė monitoringo sistema yra pernelyg politizuota", - sakė K.Kosačiov. *Delfi*

PRIE MEKSIKOS - STIPRUS ŽEMĖS DREBĖJIMAS

Californijos įlanką prie Meksikos krantų sausio 4 d. sukretė žemės drebėjimas, kurio stiprumas siekė 6,7 balo pagal Richterio skalę, pranešė JAV geologinių tyrimų tinklapis.

Pasak jo, žemės drebėjimas įvyko 8 val. 32 min. Grinvičo laiku, 89 km nuo Santa Rosalijos, esančios rytinėje Pietų Žemutinės Californijos pakran-

tėje.

Netoliese esantis Meksikos pakrantės rajonas yra palyginti mažai apgyvendintas. JAV geologinių tyrimų tinklapyje žemės drebėjimas apibūdinamas kaip "stiprus". Jokios grėsmės, kad Ramiajame vandenyne kiltų cunamis, nėra, nurodė Ramiojo vandenyno cunamių perspėjimo centro tinklapis. *Delfi*

A. HITLERIUI GRĖSĖ MIRTIES BAUSMĖ BE TEISMO

Winston Churchill norėjo įvykdyti Adolfui Hitleriui mirties bausmę, jeigu vokiečių diktatorius būtų sučiuptas. Tai atskleidžia karo meto Didžiosios Britanijos ministrų kabineto

dokumentai. Šalies premjeras buvo įsitikinęs, kad su nacių vadais reikia elgtis kaip su asmenimis, besielgenčiais ne pagal įstatymus.

Tokie 1942 metų vyriausy-

LATVIJOS PREZIDENTEI NEREIKIA RUSIJOS KOMPENSACIJŲ UŽ SOVIETINĘ OKUPACIJĄ

Ryga, sausio 4 d. (Delfi). Nors Latvijos prezidentė Vaira Vykė-Freiberga sutinka, kad sovietinės okupacijos šalyje padarinių žalą reikia apskaičiuoti, bet, jos nuomone, pareikalauti iš Rusijos ją atlyginti dabar nerealu. "Manau, kad istorijos faktų fiksavimo požiūriu, apskaičiuoti tai, kas įvyko - svarbu. Kitas reikalas pareikalauti iš Rusijos atlyginimo, mano galva, visiškai nerealu", - sakė ji interviu, išspausdintame Latvijos laikraštyje *Netkariga*.

Prezidentė pabrėžė, kad "vyriausybė turi suformuluoti, koks politinis atlyginimo skaičiavimo tikslas; tada bus galima pasakyti, kiek svarbi šio proceso įtaka santykiams su Rusija".

Ji taip pat pabrėžė, kad svarbu suvokti istoriją. "Aš manau, jog istorijos požiūriu svarbu suvokti tai, kas padaryta Latvijai per šią okupaciją. Dabar mes turime apskaičiuoti, pavyzdžiui, tai, kiek žmonių buvo ištremita. Iki šiol šie skaičiai buvo netikslūs, bet duomenis apie

1941 metų ir kitas represijas papildė Valstybinis archyvas ir iš dalies mūsų (prezidento) tarptautinė istorikų komisija", - sakė V.Vykė-Freiberga. Kaip jau pranešta, rugpjūčio 2 dieną vyriausybė sudarė specialią komisiją, kuri turės nustatyti sovietinio okupacinio režimo aukų skaičių, jų masinio palaidojimo vietas, apibendrinti visą informaciją apie represijas ir masinius trėmimus ir apskaičiuoti žalą, kurią padarė okupacinis režimas Latvijos valstybei ir jos gyventojams.

RUSIJA IR UKRAINA SUSITARĖ DĖL DUJŲ KAINOS

Kijevas, sausio 4 d. Rusija ir Ukraina pagaliau sudarė penkerių metų dujų tiekimo sutartį, taip užbaigdamą ginčus dėl kainų. Maskva buvo sumažinusi tiekimą, ką netruko pagrįsti Europos vartotojai. Rusijos dujų monopolininkės kompanijos "Gazprom" generalinis direktorius Aleksej Miler per spaudos konferenciją pareiškė, kad sutartis galioja nuo sausio 1 dienos.

Rusijos ir Ukrainos susitarimai dėl dujų įsigalioja nuo 2006 metų sausio 1 dienos be jokio lengvatinio laikotarpio, pranešė oficialus akcinės bendrovės "Gazprom" atstovas

Sergej Kiprijanov. Jis priminė, kad per derybas su Ukraina pasiekti tokie rezultatai: "Nuo šiol "Gazprom" ir Ukrainos tarpusavio santykiai dujų srityje bus grindžiami europine kainos formule. Antra - šiuo metu Rusijos dujos pagal europinę kainos formulę kainuoja 230 dolerių už tūkstantį kubinių metrų dujų. Trečia - remdamasi pasiektu susitarimu, Rusija užtikrino Rusijos dujų tranzitą be pertrūkių Europos vartotojams pagal penkeriems metams sudarytą sutartį".

S.Kuprijanov pažymėjo, kad Ukrainai už Rusijos dujų tranzitą bus mokama pinigais,

kaip kad primygtinai reikalavo "Gazprom". Tranzito kaina - 1,6 dolerio už tūkstantį kubinių metrų šimtui kilometrų, ir tai visiškai atitinka dabartinę rinkos kainą, pabrėžė jis.

Pasak S.Kuprijanov, "labai sudėtingas Rusijos ir Ukrainos santykių dujų srityje laikotarpis įveiktas".

Ukrainos prezidentas Viktor Juščenko pareiškė, kad teigiamai vertina Kijevo ir Maskvos pasiektą kompromisą dėl Rusijos dujų kainos, taip pat Rusijos dujų tranzito jo šalies teritorija sąlygų. "Ukrainos ekonomika visiškai pasirėngusi naujoms rinkos sąlygoms", - cituoja V.Juščenkos žodžius Ukrainos prezidento spaudos tarnyba. Remiantis pranešimu, V.Juščenka taip pat pabrėžė, kad būtent Ukraina pasiūlė panaikinti barterinį apmokėjimą už dujų tranzitą ir liberalizuoti dujų kainas "pagal skaidrią, (Nukelta į 3 psl.)

bės planai buvo paviešinti praėjus daugiau nei 60 metų. Juos ranka užrašinėjo sir Norman Brook, dirbęs vyriausybės sekretoriaus pavaduotoju.

Šie užrašai skiriasi nuo oficialių kabineto susirinkimų protokolų, nes juose užfiksuoti

atskirų ministrų žodžiai. 1942 m. gruodį, kai kabinetas diskutavo kaip pasielgti su fiureriu, W.Churchill pasakė: "Jeigu Hitleris pakliūs mums į rankas, mes tikrai įvykdysime jam mirties bausmę. Įrankis - elektros kėdė, skirta gangsteriams". *Delfi*

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Po Naujų metų Prezidentūra pradėjo darbuotis kiek mažesnėmis pajėgomis. Iš valstybės vadovo komandos pasitraukė vienas jo patarėjų vidaus politikos klausimais, pasirinkęs karjerą Europos Parlamente. Prezidento Valdo Adamkaus komanda paliko Prezidentūros Vidaus politikos ir analizės grupėje dirbęs Arnoldas Pranckevičius. Su kolegomis jis atsiseikino dar prieš Naujuosius metus, gruodžio 30-ąją. Vidaus politikos ir analizės grupės vadovas Darius Gudelis *Lietuvos žinioms* teigė, kad A. Pranckevičius darbo valstybės vadovo komandoje atsakė laimėjęs konkursą dirbti Europos Parlamente Briuselyje. "Man susidaro įspūdis, kad jo sprendimą lėmė geresnės finansinės sąlygos", - apie buvusio pavaldinio karjeros vingius kalbėjo D. Gudelis. Jis taip pat tikino, kad prezidentas V. Adamkus jau praėjusių metų rudens pabaigoje žinojo apie A. Pranckevičiaus ketinimus pasitraukti iš komandos.

Prezidentas Valdas Adamkus dar kartą pareiškė nepritarimą Informatikos ministerijos steigimui. Tai jis pareiškė susitikęs su regiono žurnalistais Kaune. Tačiau premjeras Algirdas Brazauskas teigė, kad šiuo metu "aktyvių svarstymų" šiuo klausimu nėra, tačiau patvirtino davęs žodinį pavedimą Vidaus reikalų ministerijai parengti įstatymo pataisas, numatančius Informatikos ministerijos steigimą.

Premjero Algirdo Brazausko pritarimas ketinimams steigti naują Informatikos ministeriją atskleidžia užkulisinį valdančiųjų susitarimus - kainą, kurią premjeras moka už jo žmonai priklausančio "Draugystės" viešbučio skandalo "dengimą". Taip mano Seimo pirmininko pavaduotojas liberalas Gintaras Steponavičius, teigiantis, jog garsėjančios kalbos dėl naujos ministerijos įsteigimo - tėra "pasistumdymas dėl įtakos ir europinių pinigų".

Jei Lietuvoje būtų įkurta nauja Informatikos ministerija, ši žinyba būtų itin svari. Darbo partijos iniciatyva kuriama Informatikos ministerija turėtų nemažai įtakos skirstant Europos Sąjungos paramą. Jos žinioje atsiderėtų daugiau nei milijardas litų, rašo *Lietuvos rytas*.

Lietuvos kariuomenė įsigis Suomijoje pagamintų didelio pravažumo keturašių, visais aštuoniais ratais varomų (8x8) daugiafunkcinės paskirties kovos aprūpinimo šarvuotų sunkvežimių "SISU E11T". Kaip pranešė Krašto apsaugos ministerija, sutartis su sunkvežimių gamintoja Suomijos bendrove "Oy Sisu Auto AB" pasirašyta praėjusių metų gruodžio viduryje. Pirkimo sutarties vertė - daugiau nei 20 mln. eurų.

Algirdas Brazauskas teigia "iki galo" dar nesutaręs su prezidentu, ar policijos generaliniam komisarui Vytautui Grigavičiui bus siūloma antrąją kadenciją vadovauti Lietuvos policijai. Po gruodžio 4 d. vykusio susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi premjeras patvirtino, kad tarp kitų klausimų su šalies vadovu aptarė ir policijos generalinio komisaro skyrimą. Tačiau A. Brazauskas nesukonkretino pokalbio turinio.

Konservatorių ir "valstiečių" nesutarimus dėl "liaudininkų" partijos pavadinimo galėtų išspręsti tik teismas, o Teisingumo ministerija šiuo atveju - niekuo dėta, pareiškė teisingumo ministras Gintautas Bužinskas. Konservatorius Saulius Pečeliūnas sakė, kad Tėvynės sąjunga į teismą greičiausiai nesikreips.

Nuo šių metų sausio 1 dienos Lietuvoje darbdaviai privalo mokėti diferencijuotas nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokas, kurių dydis priklausys nuo asmenų, nukentėjusių dėl mirtinų ar sunkių nelaimingų atsitikimų jų įmonėse, skaičiaus. Nuo šių metų pradžios įsigaliojo trys įmokų tarifo grupės su skirtingo dydžio įmokomis, pranešė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Šalies valdininkai nesiryžta prognozuoti, kada bus pabaigtas Sausio 13-osios memorialas. Pasak dienraščio *Lietuvos žinioms*, po 1991 metų tragiškų Sausio 13-osios įvykių ne sykį svarstyta, kaip pasielgti su prie Seimo rūmų likusiomis laisvės gynėjų barikadomis, kaip įamžinti tuo metu žuvusiųjų atminimą.

Į prieš dešimtmetį bankrutavusio koncerno EBSW veiklą tiriančią laikinąją Seimo komisiją liudyti kviečiamas tarpininku tarp koncerno ir tuometinių valdžios pareigūnų vadintas buvęs šalies vadovo Algirdo Brazausko patarėjas Vladimiras Beriozovas. V. Beriozovas spaudoje yra minėjęs, kad ne kartą yra susitikęs su buvusiais koncerno vadovais Gintaru Petriku ir Algirdu Pašukevičiumi, o tokie susitikimai esą dažniausiai vykdavę Seime. Tuo tarpu EBSW prezidentas G. Petrikas spaudoje yra užsiminęs, kad koncerno veiklai ypač padėjo tuometinis premjeras A. Šleževičius bei V. Beriozovas, kurio žentas buvo EBSW išvogto Valstybinio komercinio banko Klientų aptarnavimo skyriaus viršininkas. Iš Lietuvos valstybinio komercinio banko, kurio valdymu rūpinosi EBSW, buvo iššvaistyta apie 111 mln. litų.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

PASAULIS BAIMINASI SĄMYŠIO ARTIMUOSIUOSE RYTUOSE

Pasaulio valstybių vadovai gruodžio 5 d. linkėjo Izraelio premjerui Ariel Sharon, kurio būklė yra kritiška, pasveikti, o jo priešininkai ir arabų bei Izraelio žiniasklaida kalba apie smarkiai pasikeitusius Artimuosius Rytus, jei jis mirtų. 77 metų A. Sharon dėl rimto insulto skubiai nuvežus į ligoninę, juntamas nerimas dėl Izraelio ateities kurso ir konflikto su palestiniečiais.

Arabų žiniasklaida skelbia pavojų. Palestiniečių laikraščiai *Al Quds* ir *Al Ayyam* pranešė, kad A. Sharon jau guli mirties patale, o Libano laikraštis *As Safir* rašo, kad "Izraelis atsiderė prie politinių kirvių slenksčio".

Palestiniečių premjeras Ahmed Qorei laiške Izraelio premjero pareigas einančiam Ehud Olmert rašo: "Galvojame apie premjerą Sharon, Izraelio vyriausybę ir jo tautą ir už juos meldžiamės. Linkime premjerui visiškai ir greitai pasveikti".

Kai kurie Izraelio laikraščiai prognozuoja A. Sharon valdymo pabaigą, nesvarbu, išgyvens jis ar ne. "Atsargiai galima sakyti, jog atrodo, kad era, kai prie Izraelio vairo stovėjo Sharon, priartėjo prie tragiškos pabaigos", - rašė *Haaretz* skiltininkas Aluf Benn.

JAV prezidentas George W. Bush paskelbė pareiškimą, kuriame sako, kad jis ir jo žmona Lora "kartu su Izraelio žmonėmis sielojasi dėl premjero Ariel Sharon sveikatos" ir už jį meldžiasi. "Premjeras Sharon yra ryžto ir taikos žmogus. Visų amerikiečių vardu, siunčiame premjerui ir jo šeimai geriausius savo linkėjimus ir viltis", - pridūrė JAV prezidentas.

Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac, kuris rugsėjo mėnesį patyrė, kaip manoma, mikroinsultą, sakė, kad siunčiantis A. Sharon geriausius linkėjimus ir apie jį galvojančias. Pasak J. Chirac, jis norėtų, kad "drąsios iniciatyvos, kurias pradėjo Sharon ir kurioms jau pritarė visa tarptautinė bendrija", tęstųsi.

Maskvoje Kremlius paskelbė, kad "prezidentas Vladimir Putin per Rusijos ambasadorių Izraelyje išreiškė nuširdžią užuojautą Izraelio premjerui Ariel Sharon ir palinkėjo jam kuo greičiau pasveikti".

Didžiosios Britanijos užsienio reikalų sekretorius Jack Straw Beirute sakė: "Nenoriu spėlioti apie pasekmes. Sharon

Ukraina ir Rusija susitarė dėl kainos už dujas, kurias Rusija buvo sulaikiusi. Spaudos konferencijoje Maskvoje tai pranešė Ukrainos dujų kompanijos direktorius Aleksej Ivčenko ir Rusijos "Gazprom" direktorius Aleksej Miller. Ukraina mokės žymiai brangiau, negu mokėjo iki sausio 1 d. AFP

PRATĘSTAS "MAŽEIKIŲ NAFTOS" KONKURSO TERMINAS

Rusijos naftos koncernas "Jukos" pratęsė galutinių paraiškų pateikimo "Mažeikių naftos" akcijų paketo pardavimo konkursui terminą. Dabar šis terminas pratęstas iki sausio 30 d. Anksčiau buvo skelbta, kad galutinės paraiškos bus priimamos iki sausio vidurio.

Lietuvos Vyriausybės derybų grupės vadovas ūkio ministras Kęstutis Daukšys sakė, kad, jo žiniomis, dabar šis terminas yra tarp sausio 20 ir 30 dienos. Anksčiau K. Daukšys teigė, jog galutinės paraiškos bus priimamos iki sausio vidurio. "Daugiau ir tikslesnės informacijos tikimės po sausio 10 dienos, kai turėtume gauti atsakymus į mūsų laiškus ar susitikti su "Jukos" atstovais", - sakė K. Daukšys.

Prieš savaitę ūkio ministras teigė, jog Vyriausybė dabar derės su "Jukos" prezidentu ir valdybos pirmininku amerikiečiu Steven Theede.

Šią savaitę Ūkio ministeri-

ja turėtų baigti procedūras ir pasamdyti Didžiosios Britanijos teisininkus, kurie konsultuos Vyriausybę derybose su "Jukos".

Vyriausybė yra suinteresuota, kad pardavus "Mažeikių naftos" akcijas naujam savininkui išnyktų jai finansiškai nenaudinga dviejų opcijų teisė ir 2002 metų Vyriausybės ir "Jukos" sutartys. Paprasčiausias būdas tai pasiekti - pačiai Vyriausybei nupirkti "Mažeikių naftos" akcijas.

Vyriausybė turi teisę už maždaug 3 mlrd. litų nupirkti "Jukos" valdomą 53,7 proc. "Mažeikių naftos" akcijų paketą, o po to jas kartu su maždaug 20 proc. savo akcijų ji norėtų parduoti jos pasirinktam investuotojui. Manoma, jog "Jukos" rinksis iš dviejų galimų pirkėjų, pasiūliusių didžiausią kainą, - Kazachstano naftos ir dujų bendrovės "Kazmunaigaz" bei Lenkijos "PKN Orlen". *Lietuvos radijas*

ESTIJOS PREZIDENTAS L. MERI - PUSIAU PARALYZIUOTAS

Buvęs Estijos prezidentas Lennart Meri paguldytas į ligoninę, pranešė Estijos laikraštis *SL Ohtuleht*. Jo duomenimis, buvusiam prezidentui, kaip manoma, yra paralyžuota kairioji kūno pusė. L. Meri šeimos nariai atsisako komentuoti jo sveikatos būklę. "Jie tik pripažįsta, kad kairioji ligonio kūno pusė kelia didžiausią susirūpinimą", - pažymi laikraštis.

Pastaraisiais mėnesiais buvusio valstybės vadovo sveikata gydytojams kelia vis didesnę susirūpinimą. Rugsėjo 9 dieną jam buvo pašalinta iš galvos smegenų cista, pilna vandens, dėl ko L. Meri nuolat vargino galvos skausmai ir sutriko kalba. Be to, lapkričio viduryje jam smarkiai skaudėjo sutinusi koja, o gydytojai nuo-

labai serga ir tebėra premjeras. Viliamės, kad jis pasveiks, ir už tai meldžiamės... Viliamės to stebuklo ir už jį meldžiamės". AFP, Delfi

gastavo dėl galimo venų užsikimšimo. Gruodžio viduryje L. Meri pakilo aukšta temperatūra ir jis vėl buvo paguldytas į ligoninę, bet Kalėdų išvakarėse išleistas namo.

L. Meri buvo Estijos prezidentas nuo 1992 metų spalio 6 dienos iki 2001 metų spalio.

Delfi

PRITARIA BUVUSIO VOKIETIJOS KANCLERIO PASKYRIMUI

Vokietijos dujų kompanija "Wintershall", chemijos koncerno BASF antrinė įmonė, teigiamai įvertino faktą, kad buvęs šalies kancleris Gerhard Schroeder vadovaus kompanijos - būsimos Baltijos dujų tiekio operatorės - akcininkų komitetui. Pažymėdama, jog Vokietijoje šis paskyrimas sukėlė daug ginčų kompanijos spaudos tarnyba pabrėžia, kad "G. Schroeder jau daug metų yra susipažinęs su Vokietijos ir Rusijos partneryste energetikos srityje ir ją remia". Delfi

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND • OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija "Viltis", Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave., Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai gražinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

JEI REIKĖS, PAKARTOSIM PILĖNŲ TRAGEDIJĄ

Dvidešimtojo amžiaus pabaigoje pavergtos tautos kilo į kovą su raudonoju slibinu. Dvidešimtas amžius – pavergtųjų tautų išsivadavimo amžius iš sovietinės vergijos. Imperija pralaimėjo kovą su Afganistano tauta, užkaluose karstuose "grįžo" kariai, kurie buvo prievarta išvežti kovoti už imperijos išplėtimą.

Lietuvių tauta pusę amžiaus vedė partizaninę kovą, o disidentinėje kovoje ant savo laisvės aukuro paaukojo beveik pusę milijono savo taurių vaikų. Lietuvos žmonės išsaugojo savo tautiškumą, nors buvo pavergti. Dvasioje tauta buvo nepriklausoma – prasidėjo išsivadavimo sąjūdis – ji pirmoji buvo laisvės kautynių fronte. Tauta savo valstybingumą gynė su 1918 metų savanoriais, 1941-ųjų metų sukilėliais, nepriklausomoje Lietuvoje išauklėtais patriotais-partizanis ir pagaliau – Laisvės gynėjais, kai 1988 metais tauta pakilo į lemiamą žygį. Toje dvasioje gimė Sąjūdis. 1990 m. į Aukščiausiąją Tarybą išrenkama už Lietuvos laisvę nusistačiusių dauguma. Tais pačiais metais kovo 11 dieną pasirašomas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktas... Tačiau Sausio 13-ąją, bijodami dienos šviesos, naktį pajuda sovietų tankai link Televizijos bokšto. Tankai – prieš dainuojančius žmones – beginkliai buvo jie ir šaudė juos, traiskė tankų vikšrais, daugė šautuvų buožėmis, spardė sužeistuosius...

Tauta, pajutusi pavojų, plaukė iš visų Lietuvos vietų ginti Parlamento ir kitų valstybės įstaigų. Iškilio baisi komunistinės neapykantos grėsmė atsikūrusiai valstybei, bet valstybingumas triumfavo. Lietuvos valstybės vadovas prof. Vytautas Landsbergis tą siaubingą tryliktosios naktį "Sausio tryliktosios testamente" rašė: "Atėjo dar viena naktis, kuri nebus ilga, kaip nebūna ilgas tamsiausias metas prieš aušrą... Mums reikia išlikti savo sodybose, savo šeimose, savo žemėje, nebėgant į šalis nei nuo žemės, nei nuo sąžinės". Prie Televizijos bokšto žuvo ir jauni, ir vyresni, sužeista šimtai... Ir tą siaubingą naktį, po priesaikos Parlamente, tautos vadovas prof. V. Landsbergis, vienas taurių mūsų patriotų, miniai tarė, kai rusų tankai artėjo prie Parlamento: "Kas bebūtų, mes čia pasiliksim. Jeigu reikės pakartosime Pilėnų tragediją" ir minia jam atsakė "Taip"! Minia prie Parlamento rūmų meldėsi kartu su kunigu Grigu, kuris buvusiems Parlamente gynėjams suteikė Generalinę absoliuciją – nuodėmių atleidimą... jei teks mirti. Pasaulis stebėjosi lietuvių tautos vienybe. Užsienio žurnalistas sakė nematę niekur tokios narsios tautos kaip lietuviai, kurie savo kūnu, su giesme, gynė Parlamentą. Tūkstančiai vyrų ir moterų su mažais vaikučiais ant rankų, sudarė gyvą grandinę, kuria apjuosė Parlamento rūmus, laukė okupantų tankų atakos... Tankai prašliaužė pro šalį...

Sausio tryliktosios rytą visoje Lietuvoje gaudė bažnyčių varpai skelbdami pasauliui garbingos tautos tragediją ir ryžtą būti laisviems, atiduodami pagarbą kritusiems už mūsų laisvę.

Šiandien, kai ant Lietuvos teisėjo krūtinės kabo Lietuvos valstybės herbas ir savo sprendimą skelbia Lietuvos vardu, pasmerkdamas žurnalistą, kuris drįso tikroju vardu pavadinti dirbusį mūsų tautos priešą naudai išdaviku, rodo, kokia baisi krizė yra apėmusi Lietuvos teismus. Tas pats priešas rausiasi po valstybės pamatais, naudodamasis *divide et impera* principu.

S. Tūbenas

TIK TREČDALIS LIETUVIŲ BLOGAI VERTINA BUVUSIĄ KOMUNISTINĘ SISTEMĄ

Tik trečdalis lietuvių blogai vertina buvusią komunistinę sistemą, palankiai į ją žiūri – kiek daugiau. Tai liudija pernai rudenį Pilietinės visuomenės instituto užsakymu "Baltijos tyrimų" atliktas Lietuvos gyventojų vertybių tyrimas.

Per tūkstančio apklausiųjų buvo prašoma įvertinti Lietuvoje buvusią komunistinę sistemą pagal dešimties balų skalę, kurioje 1 reiškia "labai bloga", o 10 – "labai gera". 32% įvertino komunistinę sistemą 7 ir daugiau balų, t.y. kaip gerą ir labai gerą, 22% – vertino šią sistemą kaip vidutinę (5 ir 6 balais) ir tik 31% manė, kad ši sistema buvo "bloga" ar "labai bloga" (įvertino 4 balais ir mažiau). 15% neturėjo nuomonės šiuo klausimu.

Buvusios sovietinės sistemos vertinimas priklauso nuo gyventojų amžiaus, išsimokslinimo ir gyvenamosios vietos. Jaunesnioji karta (18 -35 metų amžiaus gyventojai) prasčiau vertina komunistinę sistemą negu vyresni šalies gyventojai: net 61% 18 – 25 metų ir 44% 26 – 35 metų amžiaus ją vertino blogai, tuo tarpu 36 metų amžiaus ir vyresnių grupėse blogai vertinančių šią sistemą buvo mažiau nei 32%.

Išsimokslinimo įtakos sovietinės sistemos vertinimui analizė rodo, kad dažniausiai šią sistemą kaip gerą vertina gyventojai, turintys nebaigtą vidurinį arba žemesnį išsimokslinimą (50% tokių sovietinę sistemą įvertino 7-10 ba-

lų), rečiau – gyventojai, turintys vidurinį ar aukštesnį išsimokslinimą (atitinkamai 41%), o rečiausiai - gyventojai su aukštuoju išsilavinimu (21%).

Lyginant, kaip buvusią sistemą vertino kaimo, miesto ir didmiesčio gyventojai, taip pat matomi reikšmingi skirtumai: didmiesčiuose yra du kartus mažiau gyventojų, palankiai vertinančių komunistinę sistemą negu miestuose ar kaimuose (24% ir 45-47% atitinkamai).

Gyventojų požiūris į buvusią sovietinę sistemą yra glaudžiai susijęs su kitomis jų nuostatomis. Pavyzdžiui, žmonės, kurie sovietinę sistemą vertina gerai ar labai gerai, kur kas labiau, negu neigiamai šią sistemą vertinantys, mano, kad už kiekvieno žmogaus gerovę visų pirma yra atsakinga valstybė, o ne pats žmogus, kad pajamos visuomenėje turėtų būti paskirstytos vienodžiau, nepriklausomai nuo individualių pastangų. Be to, esama ryšio tarp gyventojų požiūrio į buvusią sovietinę sistemą ir jų nuostatos, ar jiems svarbu gyventi demokratiškai valdomoje šalyje. Įsidėmėtina, kad tarp sovietinę sistemą palankiai vertinančių net keturis kartus daugiau yra tokių žmonių, kuriems nelabai svarbu, ar jų šalis valdoma demokratiškai, negu tarp tų, kurie sovietinę sistemą vertina neigiamai.

Skirtingas politines partijas remiantys lietuviai

skirtingai žvelgia į sovietinę praeitį. Palankiai vertinančių komunistinę sistemą mažiausiai buvo tarp piliečių, palai-kančių Tėvynės sąjungą bei Liberalų ir centro sąjungą. Net 65% Tėvynės sąjungos ir 50% Liberalų ir centro sąjungos rėmėjų sovietinę sistemą vertino blogai. Palankiai žiūrinčių į komunistinę praeitį daugiausiai buvo tarp Darbo partijos rėmėjų (49%), Valstiečių ir Naujosios demokratijos partijų sąjungos (46%) bei Liberalų demokratų partijos (44%) šalininkų. Išskirtinai daug komunistinę praeitį gerai vertinančių žmonių būta tarp Lietuvos lenkų rinkimų akcijos rėmėjų - net 87%.

Lyginant 2005 metų tyrimo duomenis su 1999 metų Europos vertybių tyrimo duomenimis galima pastebėti, kad per pastaruosius metus Lietuvos gyventojų požiūris į buvusią sovietinę sistemą išliko reikšmingai nepakitęs.

Verta paminėti, kad pagal 1999 metų Europos vertybių tyrimo duomenis, Lietuva buvo tarp pokomunistinių valstybių, kuriose buvusi sistema vertinta palankiausiai. Tuomet gerai ir labai gerai komunistinę sistemą vertino Rusijoje – 40%, Vengrijoje – 31%, Lietuvoje – 30%, Rumunijoje – 28%, Bulgarijoje – 26%, Lenkijoje – 24%, Slovėnijoje – 21%, Estijoje – 18%, Latvijoje – 17%, Čekijoje – 14% gyventojų.

LGITIC

JAV APGAILESTAUJA DĖL RUSIJOS SPRENDIMO IŠJUNGTI DUJAS UKRAINAI

JAV išreiškė apgailestvimą dėl Rusijos sprendimo nuo sausio 1 dienos nutraukti dujų tiekimą Ukrainai ir mano, kad šis žingsnis gali išdaryti Europos energetiką, sakoma JAV Valstybės departamento oficialiame pareiškime, kurio

(Atkelta iš 1 psl.)

RUSIJA IR UKRAINA...

suprantamą formulę, pagal europinį modelį". "Ukraina vykdo visus tarptautinius įsipareigojimus dėl Rusijos kuro tranzito į Europos šalis", - pažymėjo prezidentas, pridūręs, kad "Ukraina yra patikima ir nuolatine Europos Sąjungos ir Rusijos Federacijos partnerė". V.Juščenka taip pat pareiškė įsitikinimą, kad Ukrainos ir Rusijos dvišaliams santykiams "bus naudinga, jeigu šalys per derybas laikysis aukštos politinės kultūros".

Ukrainos premjeras Jurij Jechanurov pareiškia, kad Kijevas per penkerius metus planuoja rusiškų dujų tranzitą or-

tekstą cituoja britų BBC korporacija. Vašingtono nuomone, "šis griežtas žingsnis sukelia nepastovumą regiono energetikos sektoriuje ir verčia rimtai pagalvoti, ar energetika nenaudojama politiniam spaudimui". Valstybės departamen-

ganizuoti pagal nominalių pajėgumų principą. "Šis principas, įtvirtintas Energetikos chartijoje, reikalauja gana kruopštaus pasirengimo", - sakė Ukrainos vyriausybės vadovas spaudos konferencijoje Kijeve.

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pareiškė, kad Rusijos ir Ukrainos susitarimas dujų srityje pozityviai paveiks visą dvišalių santykių kompleksą. Kalbėdamasis su "Gazprom" vadovu Aleksejumi Miller bei pramonės ir energetikos ministru Viktor Christenka prezidentas pasveikino dujų koncerną ir jo partnerius Ukrainoje su pasiektais susitari-

tas taip pat pareiškė, jog remia nestaigų perėjimą prie energijos šaltinių rinkos kainų. "Tačiau mes manome, kad tokie pokyčiai turi vykti palaipsniui, o ne netikėtai ir vienašališkai", - pažymima Amerikos užsienio reikalų žinybos pareiškime. www.omni.lt

EUROPOS DUJŲ KOMPANIJŲ PROBLEMOS

Europos Komisija dabartinėje stadijoje nenorėtų kištis į Rusijos ir Ukrainos kivarčą dėl dujų. Tuo pat metu Europos dujų kompanijos galvoja, kaip turėtų elgtis galimo dujų tiekimo sutrikimo atveju po sausio 1 dienos. "Prancūzų dujų kompanija "Gaz de France" atidžiai stebi krizės eigą. Kol kas grupė nėra parengusi skubių priemonių, bet galvoja, kaip reaguoti prirėikus", - pareiškė kompanijos atstovai. Rusijos dujos Prancūzijoje sudaro 24 proc. bendros importo apimtys, ir dabar ši šalis turi sukaupti dujų atsargų maždaug 45 dienoms.

Delfi

Lietuvos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas Vėliavų pakėlimo iškilinėse Gedimino kalno pilies bokšte: Naujieji metai - Laisvės gynėjų atminimo šventė. *LRS nuotr.*

KONSERVATORIAI NORI RUSIJOS ATSAKOMYBĖS UŽ SAUSIO 13-ĄJĄ

Konservatoriai Seimui ragina pareikalauti iš Rusijos atsakomybės už 1991-ųjų sausio žudynes ties televizijos bokštu Vilniuje.

Konservatoriai Seimo posėdžių sekretoriato įregistravo nutarimo projektą, kuriuo siūloma kreiptis į Rusijos parlamentą, kad jis paskatintų savo Vyriausybę "nedelsiant juridškai spręsti teisingumo įgyvendinimo problemas byloje dėl 1991 metų sausio 13-osios žudynių Vilniuje".

Kaip rašoma projekte, vadinamoji sausio 13-osios byla, Rusijai nesutinkant leisti apklausti įtariamuosius, vis dar nebaigta, o vienas nuteistų nusikaltėlių, Stanislavas Micke-

vičius, ligi šiol slapstosi šioje šalyje.

"Tokia padėtis visai neatitinka mūsų abiejų valstybių dvišalės sutarties dėl juridinės tarpusavio pagalbos principų", - rašoma kreipimosi projekte.

Prėjus beveik metams nuo Lietuvos valstybingumo atkūrimo, 1991 metų sausio 13-osios naktį 14 žmonių žuvo ir šimtai buvo sužeisti per sovietų okupacinės kariuomenės ir KGB mėginimą įvykdyti perversmą.

1999-aisiais aktyvūs perversmo dalyviai, Lietuvoje veikusios prosovietinės kompartijos nariai Mykolas Burokevičius, Juozas Jermalavičius, Juozas Kuolelis, Leonas Bartoše-

vičius, Jaroslavas Prokopovičius bei kiti buvo nuteisti už aktyvų dalyvavimą antivalstybinėje veikloje, viešus raginimus pažeisti Lietuvos suverenitetą ir nuversti teisėtą valdžią.

Daugelis kitų 1991 metų sausio 13-sios bylos kaltinamųjų, tarp jų - ir nuteistasis S. Mickevičius, išvengė bausmės, nes pasislėpė nuo Lietuvos teisėsaugos Rusijoje, Baltarusijoje ir Ukrainoje.

M. Burokevičius vienintelis iš nuteistųjų iki šiol yra už grotų, tačiau jo bausmės atlikimo laikas tuojau baigsis - sausio 13-ąją, Lietuvoje minima kaip Laisvės gynėjų dieną, buvęs perversmininkas išeis į laisvę. *www.omni.lt*

GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO VERTINIMAS

Seimo Antikorupcijos komisija sausio 6 d. kreipėsi į Specialiųjų tyrimų tarnybą (STT), prašydama atlikti Seime žadamo svarstyti Gamtinių dujų įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą.

Seimo Antikorupcijos komisijos pirmininkas Petras Baguška teigė manęs, kad kol nebus gautas atsakymas iš STT, įstatymo svarstymas turi būti atidėtas.

Pasak P.Baguškos, prasižėdusio Seimo neeilinėje sesijoje numatomos svarstyti įstatymo pataisos pateiktos net nežinant Vyriausybei.

Jo teigimu, ir Seimo Teisės departamentas, ir Seimo nariai yra pateikę daug pastabų minėtam įstatymo projektui, tačiau Ūkio ministerijos teikiame Gamtinių dujų įstatymo projekte į šias pastabas neatsižvelgta.

"Gamtinių dujų įstatyme

numatoma, kad vartotojams dujų skirstymo kainos nustatomos atsižvelgiant į pateiktą per metus dujų kiekį ir konkrečią dujų pristatymo vietą. Manau, kad tokia nuostata, kai išskiriamos šilumos tiekėjų grupės, yra diskriminuojanti kitų vartotojų, turinčių daugiau nei vieną pristatymo vietą, atžvilgiu", - sakė P. Baguška.

Be to, anot parlamentaro, dujų kainas turėtų reguliuoti Vyriausybė, o ne Kainų ir energetikos kontrolės komisija, kaip kad siūloma įstatymo projekte. Taip pat, P.Baguškos teigimu, Ūkio ministerijos parengtame projekte yra nuostatų, prieštaraujančių Europos Sąjungos direktyvoms.

Premjeras Algirdas Brazauskas pranešė, jog Gamtinių dujų įstatymo projektą jis siūlys aptarti ir valdančiosios daugumos Politinei tarybai.

Seimo valdančiajai daugumai priklausančių socialdemokratų frakcijos seniūnas Juozas Olekas šią savaitę taip pat siūlė Seimui neskubėti apsispręsti, ar apriboti šalies dujininkų taikomą maržą.

Dujų ūkį reglamentuojančio Gamtinių dujų įstatymo, kuris bent formaliai turėtų leisti įmonėms laisvai pasirinkti, iš kokio tiekėjo pirkti dujas, pataisų svarstymas užtruko ilgiau nei metus, susikirtus dujų bendrovių ir šilumos bei pramonės įmonių interesams.

Įstatymo projektą Seimas kelis kartus grąžino Vyriausybei, o 2005 metų vasarį jo svarstymas buvo dar kartą atidėtas nesutarus, ar reikia leisti riboti antkainį, kuriuo tiekėjai parduoda dujas didiesiems vartotojams. Gamtinių dujų įstatymo projektą parengė dujų tiekėjų pelnų apkarpymo šalininko Darbo partijos vado Viktoro Uspaskicho vadovaujama Ūkio ministerija. *Delfi*

J.BORISOV APGYNĖ R.PAKSO TEISĖJAI

Teismo pripažinto kaltu grasinus tuometiniam Lietuvos prezidentui Rolandui Paksui (paversti jį politiniu lavonu) ir nuteisto 10 tūkstančių ir nuteisto 10 tūkstančių Administraciniame teisme nagrinėjo trijų teisėjų kolegija. Du teisėjai į šį teismą iš kitų žemesnės instancijos teismų buvo paskirti susikompromitavusio prezidento R.Pakso.

Vilniaus apygardos administracinis teismas, panaikinęs Migracijos departamento sprendimą išsiųsti prieštarinčiai vertinamą verslininką, Rusijos pilietį Jurij Borisov iš Lietuvos į Rusijos Federaciją, pateko į teisminės kolizijos ir teisėjų galimo šališkumo gniaužtus.

Nušalinto prezidento R. Pakso dekretu Liudmila Zaborovska atleista iš Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo teisėjos pareigų ir paskirta Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja 2003 metų birželį. Dar įdomesnis Daivos Pranytės-Zaleckienės paskyrimas: R.Paksas ją suskubo atleisti iš Vilniaus miesto 1-ojo apylinkės teismo teisėjos pareigų ir paskirti Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja per patį prezidento krizės įkarštį, kai jo paties dienos

S.Daukanto aikštėje buvo jau suskaičiuotos. Kodėl jis taip skubėjo?

Teismų įstatymas numato, kad teisėjams privalu nusišalinti nagrinėjant bylas, jei jose suinteresuotos šalys yra jų šeimos nariai arba artimi giminaičiai. Teisėjai taip pat privalo informuoti vadovybę, kai tokios bylos patenka į teismą.

Atvejo, koks nutiko nagrinėjant J.Borisov skundą Vilniaus apygardos administraciniame teisme, nenumato joks įstatymas - ar gali teisėjas, skirtas prezidento, nagrinėti su juo artimais ryšiais susijusio asmens bylą. Tokios teisinės kolizijos nesiryžo vertinti ir šio teismo pirmininkė Zita Smirnovienė, *Ekstros* paprašyta pasakyti nuomonę dėl galimo dviejų teisėjų šališkumo. Tačiau pirmininkė pripažino, jog teisme yra nemažai teisėjų, paskirtų ne pašalinto prezidento R.Pakso. Pripažindamas, kad situacija išties keistoka, tačiau neįžvelgęs nusižengimo galiojantiems įstatymams, teisininkas Kęstutis Žilinskas *Ekstrai* sakė, jog tokiu atveju teisme nuomonę privalėjo pareikšti Migracijos departamento atstovai ir ieškoti motyvų, kad šios dvi teisėjos gali būti šališkos. *Ekstra*

ATOMINIS REAKTORIUS BŪTINAS EKONOMINEI NEPRIKLAUSOMYBEI

Prezidentas Valdas Adamkus mano, kad Lietuvai būtina ieškoti galimybių statyti trečiąjį atominės elektrinės bloką, nes tai padėtų valstybei užsitikrinti energetinę nepriklausomybę.

"Dabartiniai įvykiai parodė, kad energetikos ginklas be galo stiprus - tie, kas turi dujų ir naftos "ginklus", gali šanta-

žuoti ne tik vieną valstybę, bet ir paralyžuoti pusę kontinento. Aš dar 2002 metais sakiau, kad Lietuvai nieko kito nelieka, kaip turėti nepriklausomą energetikos šaltinį - tai turėtų būti trečias modernus atominis reaktorius", - teigė prezidentas Kaune susitikime su regionų žurnalistais.

Pirmasis Vakaruose nesaugiu laikomas atominės elektrinės reaktorius buvo sustabdytas 2004-ųjų gruodžio 31-ąją, vykdant Lietuvos išpareigojimus Europos Sąjungai. Visiškai nutraukti elektrinės darbą planuojama 2009 metų pabaigoje.

V.Adamkus pasidžiaugė, kad Ūkio ministerija jau svarsto galimybes pritraukti privačias lėšas naujo reaktoriaus statybai. Jis taip pat pabrėžė, kad Europos Sąjungos šalys turi sukurti bendrą energetikos politiką ir kalbėti apie tai vienu balsu. "Jei to nepasieksime, būsime manipuliuojami to monopolisto, kuris sutelkęs dujų ir naftos šaltinius į vienas rankas", - kalbėjo jis.

Po Rusijos ir Ukrainos dujų krizės Vyriausybės bei įvairių energetikos įmonių atstovai turėtų priimti kai kuriuos sprendimus dėl naujos dujų saugyklos įrengimo Lietuvoje ar Latvijoje. *omni.lt*

LIETUVOS KELIAI - PRAŽŪTINGIAUSI

2004 metais Lietuva pagal eismo nelaimių aukų skaičių vienam milijonui gyventojų tarp Europos Sąjungos valstybių buvo antroje vietoje, ją lenkė tik kaimynė Latvija. Centralizuotos Europos nelaimių keliuose duomenų bazės (CARE) duomenimis, 2004 metais vienam milijonui Lietuvos gyventojų teko 216 avarijose žuvusių žmonių. 1994 metais žuvusiųjų Lietuvos keliuose buvo 205 vienam milijonui gyventojų.

Kaimyninės Latvijos keliuose 2004 m. žuvo 220 žmonių vienam milijonui gyventojų - mažiau negu 1994 metais, kai šis rodiklis buvo 279 žmones.

ES vidurkis 2004 metais siekė 95 žuvusiųosius 1 mln. gyventojų, o prieš dešimtmetį ES narių vidurkis buvo 134 žuvusieji 1 mln. gyventojų. *omni.lt*

MŪSŲ SMEGENYS DAR NELAISVOS

Istorikas **prof. Alfredas Bumblauskas** mano, kad istorijos mokyme Lietuva nuėjo pačiu paprasčiausiu keliu, kuris yra svetimas ir nepriimtinas jaunimui bei mokiniam. Europarlamentaras prof. Vytautas Landsbergis teigia, kad "mes kol kas dar neturime smegenų laisvės".

"Nujudėjom pačiu prasčiausiu keliu. Nujudėjom empirizmo ir faktokrapštystės lygmeniu. Ir netgi patys aukščiausi akademiniai sluoksniai kartoja, kad mes negalime kurti kažkokių tai bendrų veikalų, nes mums reikia kažką ištirti. Ir mokytojas, matyt, turi kaupti archyvą ir patyrinti kažką, nes jis negali eiti į pamoką nežinodamas visko. Tik nežinia, kas tas visko mitas?" - šitaip kalbėjo prof. A. Bumblauskas per Prezidentūroje sausio 6 d. surengtą pasitarimą "Vadovėliai ir pilietinis, tautinis bei patriotinis ugdymas".

Prof. A. Bumblausko manymu, mokytojams reikia faktų, o faktų reikia egzaminui, kuris pavirto rebusų sprendimu. "Apie kokias mes galime vertybines orientacijas kalbėti, jeigu istorijos dėstyme apskritai nėra vietos globaliniams vaizdiniam", - sakė istorikas.

"Mūsų bendruomenės vaizdiniai yra sukurti Jono Basanavičiaus, koreguoti Maironio, įtvirtinti Adolfo Šapokos. Konstatuoju ir drįstu pareikšti – pasenę ir jaunimo nebus priimti. Su etnokultūrinio modeliu mes nesukursime pilietinės visuomenės, nes jis buvo sukurtas tada, kai Lietuvai reikėjo atsiskirti nuo kitų kultūrų, tai buvo gynybinis antilenkiškas, antivakarietiškas modelis", - įsitikinęs prof. A. Bumblauskas. Anot jo, dabar vienas svarbiausių klausimų istorijos atsiskaitymuose skamba taip: "palygink dabartį su kuria nors pasirinkta istorijos epocha".

"Man regis mūsų istorijos mokyklai tai yra labai sudėtinga, nes to ne tik kad nemokinama, bet ne į tą pusę orientuotas mąstymas. Jeigu devintoko klausia, ar žinai Romą Kalantą, jis sako, nežinau, nes dar nesimokėm. Nes jis devintokas, jis dešimtoje klasėje eis tik apie Virginijų Truską ar Loretą Asanavičiūtę", - sakė V. Bumblauskas. Istoriko manymu, būtent čia ir slypi atsakymas į klausimą, kodėl mokiniai švenčia Šv. Valentino dieną ir kodėl nešvenčia Vasario 16-osios.

Kito pasitarimo dalyvio europarlamentaro prof. **Vytauto Ladsbergio manymu**, viena svarbiausių vertybių yra tautos laisvė. "Tautos laisvė – iš dviejų komponentų: valstybės lais-

vė ir smegenų laisvė. Yra smegenų laisvė, tačiau apie ją kalbant reikėtų prisiminti pavergto proto koncepciją. Tai mes tos laisvės neturime", - sakė V. Landsbergis. Anot jo, "dabar jau bet koks sovietinis propagandinis šlamštas ar mėšlas - jau paveldas. Dabar penkiakampės žvaigždės ant Kauno tilto pasidarė problema. Panaikino paveldą! Apsipylė ašaromis paveldo saugotojai. Na, kas nors tegul peršviečia jų smegenis: ar ten yra ko nors po kaukolėm, ar ten yra tik tas vienintelis vingelis įbrėžtas? Jeigu mes dabar tebeturėtume Vilniuje Muravjovo paminklą, ar niekas jo nepašalintų ir jis būtų šventas paveldas? Tai gal Staliną atstatyti reikia?" - V. Landsbergis vardino pavyzdžius, kurie, anot jo, ir liudija apie smegenų laisvės neturėjimą.

V. Landsbergis teigė, kad jis nebijo pasirodyti nemodernus. Tačiau kai ką, apie ką kalbėjo profesorius, akcentavo ir šalies prezidentas Valdas Adamkus, pradėdamas diskusiją apie vadovėlius ir pilietinį ugdymą.

V. Adamkaus nuomone, "patriotizmas turi būti ne abstrakti sąvoka, o iškiliausi tautos praeities ir dabarties faktai, išsakomi ir komentuojami jaunuomenei suprantama kalba. Patriotizmas turėtų būti ugdomas ne kaip dėmesys muziejaus eksponatui, o kaip meilė tėvynei, prasidedanti nuo meilės savo konkrečiam kraštui, savo regionui ir jo žmonėms".

"Valstybė, patriotizmas, istorija, mokykla – tai temos, kurios vis dažniau aptarinėjamos privačiuose pokalbiuose, vis garsiau jas kelia neabejinga visuomenė, vis dažniau nerimą keliančių užuominų pasirodo žiniasklaidoje", - sakė V. Adamkus.

Valstybės vadovo nuomone, visa tai jau pasiekė toki lygį, kad šiais klausimais neuztenka tik kalbėtis ar tik jais domėtis. "Metas rimtai svarstyti, ar patriotizmo samprata, tiksliau, jos stoka mūsų visuomenėje, netampa grėsme mūsų sąmoningam valstybingumui? Ar nepriejome prie pavojingos ribos, kai, pavyzdžiui, jaunimas iš patriotizmo net atvirai pasišaipoma?" - klausė valstybės vadovas.

V. Adamkaus nuomone, rengiant istorijos vadovėlius, reikėtų glaudesnės pedagogų ir istorikų santalkos. "Pastaruoju metu mokslininkų indėlis į vadovėlių rengimą yra sumažėjęs, ir nuo to nukenčia mūsų vadovėlių turinio kokybė", - sakė V. Adamkus. Jo manymu, diskusija dėl pilietinės visuomenės ir jos ugdymo turi būti

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus rengė pasitarimą "Vadovėliai ir pilietinis, tautinis bei patriotinis ugdymas". Renginyje pranešimus perskaitė Vilniaus universiteto profesorius Alfredas Bumblauskas, Europos Sąjungos Parlamento narys prof. Vytautas Landsbergis, leidyklos "Aidai" direktorius Vytautas Ališauskas, leidyklos "Šviesa" projektų vadovas Evaldas Bakonis. Pasitarime ir po jo vyksiančiose diskusijose taip pat dalyvavo Švietimo ir mokslo ministras Remigijus Motuzas, istorikai Egidijus Aleksandravičius, Antanas Kulakauskas, Česlovas Laurinavičius, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro direktorė Dalia Kuodytė, Lietuvos Tautinio olimpinio komiteto prezidentas Artūras Poviliūnas, Marijonas Mikutavičius, Audrius Siaurusevičius, Edita Mildažytė, Vytautas Rubavičius, Romas Sakadolskis ir kiti visuomenei gerai žinomi švietimo, mokslo ir kultūros bendruomenių atstovai.

www.president.lt

DVI PINIGĖLIO PUSĖS Antanas Dundzila

Metafora: pavartykime kasdienybės reiškinį Lietuvoje centą, valstybiniu mastu mažai reikšmės turintį pinigėlį... Nuo okupacinio režimo tiesioginiai nukentėjusieji ir nuo jo pabėgusiems, to cento viena pusė retkarčiais sublizga, o kitą pusę dažnai ėda okupacinio palikimo rūgštys.

Metų pabaigoje sublizgėjo Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro (LGGRTC), valstybinės įstaigos (sic!), išleista knyga apie priešbolševikinės rezistencijos vadą Joną Žemaitį. Sakau "sublizgėjo", nes tai antroji tos knygos laida! Tokio pobūdžio knygos tik labai išimtiniais atvejais pakartotinomis laidomis pa-

sukurta ateities kartų ugdymo koncepcija ir mokymo gairės.

Švietimo ir mokslo ministras **Remigijus Motuzas** konstatavo, kad silpniausia grandis visuomenėje yra jaunimas. Tokie ministro žodžiai nustebino prof. V. Landsbergį. Anot jo, jeigu taip yra, tai yra pralaimėjimas.

"Bet turbūt dar galima pasipriešinti prieš galutinę kapituliaciją. Ar yra Lietuva, ar nėra. Žemėlapyje yra, bet ar ji bėra mūsų sąmonėje ir kiek tos Lietuvos yra Lietuvoje", - kalbėjo profesorius.

Prezidento rūmuose vykusiam pasitarime "Vadovėliai ir pilietinis, tautinis bei patriotinis ugdymas" dalyvavo gerai visuomenei žinomi švietimo, kultūros ir meno bendruomenės atstovai.

Justinas Vanagas, Delfi

sirodo.

Nijolės Gaškaitės-Žemaitienės "Žuvusiųjų prezidentą" pirmu kart LGGRTC išleido 2000 egzempliorių tiražu 1998, o dabar, 2005, pakartojo 1500 egz. laida. Tai reiškia, kad pirmoji laida buvo išparduota, kad prireikė antrosios. Čia taip pat žymu, kad valdžios įstaiga, nors ir mažomis sumomis, rezistencijos istorijos visiškai neignoruoja (nors dažnokai pašaliniam kitaip atrodo). Ar ne džiugus reiškinys?

Antroje laidoje daug geriau išėję nuotraukos, platesnės paraštės (todėl daugiau puslapių), bet, neskaitant kelių redakcinių papildymų, tekstas tas pats. Antroje laidoje pasigedau leidėjo ar redaktorių trumpos pratarmėlės ir – gerbiant autorės inaišą rezistencijos literatūrai – bent kelių sakinių biografijos su jos leidinių sąrašu.

Knyga tikrai neeilinė, kaip ir kiti Gaškaitės – Žemaitienės spaudai paruošti leidiniai. Rezistencijos bolševikinei okupacijai tyrinėtojų tarpe 1938 m. gim. Gaškaitės – Žemaitienės netektis 2000 m. pabaigoje paliko didelę spragą. Be "Žuvusiųjų prezidento" ir daugybės straipsnių bei studijų (ir kelių romanų), ji parašė monografiją "Paspriešinimo istorija" (išleista 1997) ir paruošė kitų kraštų rezistencijose lietuviams tolygaus neturintį 700 psl. veikalą, "Partizanai apie pasaulį, politiką ir save" (1998).

Gi apie Žemaitį, dėl kurio pylos iš Berijos savo laiku gavo Sniečkus ir kurį, po susitikimo su pačiu Berija, Maskvoje

sušaudė – kiek plačiau kita proga.

(Redakcijos priedas. Nijolės Gaškaitės-Žemaitienės literatūrinis kūrinys "Užverstų šulinių vanduo" buvo premijuotas "Lietuvių balso" konkurse)

Kai kurie okupacijos palikimo reikalai paprasčiausiai "iššaldomi" – pvz., prokuratūroje visai stabdytas ir prie teismo neprivestas kaltinimas 2005 mirusiam agentui Urbonui, kuris 1956 išdavė A. Ramanauską – Vanagą. (Apie tai 2005-XI-29 *Dirvoje*). Tačiau pasitaiko ir tiesiog neįtikėtinų reiškinų, kurie rodo, kad Lietuva joja... atbula.

Štai, skaitome, kad sovietinio palikimo penkiakampės žvaigždės ant Aleksoto tilto Kaune bus sugražintos... Kaip žinoma, prieškariniais laikais Vytauto Didžiojo tilto vadintas susisiekimo per Nemuną pastatas, vieton gražinus jam anksčiau turėtą vardą, dabar atgaus okupacijos metų ženklą. Tos žvaigždės tilto turėkluose yra menkniekis, tačiau tai taip pat druskos trupinių bėrimas į krašto akis. Ar kas nors gali įsivaizduoti, kad, pvz., Paryžiuje būtų atstatyti vokiečių okupaciniai ženklai – hakenkroikai? Ko negalima įsivaizduoti Paryžiuje, matysime Kaune:

Kultūros paveldo departamento Kauno teritorinis padalinys yra konstatavęs, kad Aleksoto tiltas iš Kultūros vertybių registro neišbrauktas, todėl sovietinis paženklintas turės būti sugražintas. Užbaigus 2005 vykdytą tilto remontą, svetimos valstybės žvaigždės nebebuvo uždėtos. Dabar gi bus

(Nukelta į 6 psl.)

RUSIJOS IR UKRAINOS "GAZAVATAS" BAIGĖSI PALIAUBOMIS

"Gazavatas" baigėsi. "Žyd-rasis žiburėlis" tęsiasi. "Politinis žaidimas ant dujų vamzdžio". "Švenčių pagirios, kaleniant dantimis"... Tokiais pavadinimais Rusijos ir Vakarų spauda aprašo tarp Rusijos ir Ukrainos kilusį karą dėl dujų tiekimo. Sausio 4 d., vidurnaktį Maskvoje pasirašius kontraktą, šis karas lyg ir nuščiuvo. Kijevas sutiko penkerius metus už 1000 kubinių metrų dujų mokėti 230 dolerių, tačiau, sumaišius rusiškas dujas su Turkmėnijos ir Kazachstano dujomis, jų kaina tebus 95 doleriai. Toks kainų skirtumas aiškinamas tuo, kad Centrinės Azijos dujos yra tris kartu pigesnės negu Rusijos, bet jų per tarpininką "RosUkrEnerg" bus tiekiamas triskart daugiau.

Bendroje "Gazpromo" vadovų ir Ukrainos delegacijos spaudos konferencijoje vis dėl to nebuvo aiškiai išdėstyta ši paini kontrakto schema. Vieni tvirtina, kad laimėjo Kijevas, siekęs pirkti dujas po 95 dolerius, kiti teigia, kad daugiau naudos turės "Gazpromas", kurio dukterinė įmonė gaus tuo didesnę pelną, kuo daugiau dujų Ukrainai bus tiekiamas iš Centrinės Azijos.

Iš tikrųjų, ar baigėsi "gazavatas" – ta nuožmi ekonominė-politinė-diplomatinė kova tarp dviejų slaviškų valstybių, kurių sąjunga nuo seno buvo laikoma patikimu Sovietų Sąjungos pamatu? Tai nebent laikinos paliaubos. Vladimir Putin, Naujųjų metų išvakarėse pateikęs karčią dovanėlę ukrainiečiams, po penkių dienų susizgribo, kad visas šis karas su Ukraina atsi-grežia prieš jį. Jo griežta kritikė Jelena Novodvorskaja per Rusijos televiziją pareiškė, kad, pateikęs ultimatumą Ukrainai ir kitoms posovietinėms šalims, V.Putin pats sau kasa duobę, nes nuo jo, o ne nuo V.Juščenko, nusigres net tie Maskvos šalininkai, kurie per "oranžinę" revoliuciją rėmė Viktor Janukovič. Nors 2007 metų prezidento rinkimuose V.Putin negali balotiruotis, jo "Vieningajai Rusijai" ir Kremliams įvaizdžiu suduotas skaudus smūgis.

Šokiruota ir Europa. Laikraštis *The Washington Post* pastebi, kad daugeliu atvejų, pavyzdžiui, pajamomis vienam gyventojui, Rusija atsilieka net nuo Maltos, Čilės, Brunėjaus ir Urugvajaus, tačiau pagal manipuliacijas dujų tiekimu ji tampa viena galingiausių pasaulio valstybių. Europa ne juokais susirūpino šia priklausomybe, ir net gavusi žinią apie pasirašytą Ukrainos ir Rusijos sutartį, Europos Komisija neatidėjo

posėdžio ir apsvartė galimybes šią priklausomybę sumažinti. Austrija, kuri pradėjo pirmininkauti Europos Sąjungoje, inicijavo visos bendrijos pasitarimą šiuo klausimu.

Kiekvienas europietis pašturpo, įsitikinęs, kad jo šeimos ir artimųjų ateitis priklauso nuo rusiškų dujų. Tokiu būdu Europa įsitikino, kuo grėsia Gerhard Schroeder ir V.Putin pasirašyta sutartis dėl dujotiekio tiesimo Baltijos jūros dugnu. Pasirodo, nebe reikalo Baltijos šalių ir Lenkijos vadovai atkreipė ES dėmesį į suokalbiško sandėrio pavojų... Štai dabar buvęs Vokietijos ekonomikos ministras Otto Lamsdorf žurnalui *Focus* pareiškė, kad šį projektą reikia persvarstyti, jeigu nenorime priklausyti nuo Rusijos energijos šaltinių. Buvęs ministras pasisako už Šiaurės Europos dujotiekį, kuris būtų tiesiamas per Skandinavijos šalis. Tuomet Maskva negalėtų laisvai ir tiesiogiai manipuliuoti tiekiais į Europą.

Vakarų apžvalgininkai nurodo, kad šis V.Putin žingsnis dar kartą patvirtino, jog ginčytinas prasidėjęs Maskvos pirmininkavimas "Didžiojo aštuoneto" organizacijoje, nes jos nariais gali būti tik ekonomiškai stiprios demokratinės valstybės. Konfliktas su Ukraina patvirtino, kad V.Putin Rusijai iki jos dar toli.

Nors, atrodytu, tarp Kijevo ir Maskvos skelbiamos paliaubos, tačiau Rusijos Dūmoje kai kas tebegalanda ietis. Antai partijos "Rodina" vadas Dmitrij Rogozin pareiškė, kad kilus dujų karui Rusija neturi mokėti Ukrainai už Juodosios jūros laivyno objektų nuomą, o Sevastopolis apskritai turi būti gražintas Rusijai. Jis tvirtino, kad 1997 metų sutartį dėl Juodosios jūros laivyno nuomos reikia nutraukti. O tūlas ekspertas posovietinių respublikų klausimais Valerij Tursunov interneto svetainėje "Regnum.ru" postringavo, kad Ukraina – tai ta pati imperija, sukurta Stalino ir Chruščiovo, kurie polonizavo Galiciją, po karo atsiėmė Krymą, o sovietiniais laikais išlaikė visą pusšimčio milijonų gyventojų respubliką...

Galima būtų be galo tęsti šią propagandinę dvikovą. Ji rodo, kad taikos tarp dviejų buvusių "sesių" dar ilgai nebus. Mėgin-damas daryti įtaką pasikeitusiai Ukrainos politinei sistemai, V. Putin ne tik gadina pačios Rusijos įvaizdį pasaulyje, bet ir atbloškia ją į gūdžius totalitarizmo laikus, kalbėjo politikos apžvalgininkas **Česlovas Iškauskas**, "Žinių radijas".

Rusijos Gynybos ministras Sergey Ivanov kalbasi su NATO Generaliniu sekretoriumi Jaap de Hoop Scheffer ir JAV Gynybos sekretoriumi Donald Rumsfeld NATO-Rusijos gynybos ministrų pasitarime Niroje, Prancūzijoje. *NATO nuotr.*

SIEKIAMA LAVINTI MOKSLEIVIŲ GEOPOLITINĮ MĄSTYMĄ

Vilniaus universiteto studentai, susirūpinę pilietiškumo stoka Lietuvos jaunimo tarpe, bandys lavinti moksleivių geopolitinį mąstymą.

Akademinio jaunimo organizacija "Geopolis" kartu su Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (VU TSPMI) studentų korporacija "RePublica" organizuoja rašinių konkursą šalies vyresniųjų (9-12) klasių moksleiviams "Ne-

PASIRUOŠĘ IŠVYKTI IŠ LIETUVOS

Daugelis jaunų mokslininkų pasiruošę išvykti iš Lietuvos, nes prastai vertina dabartinę šalies mokslo padėtį ir jaučiasi nepakankami skatinami. Tai parodė apklausa, kurioje dalyvavo įvairių Lietuvos aukštųjų mokyklų 23-37 metų amžiaus mokslininkai, dauguma jų - doktorantai.

Apklausa spalį atliko Vilniaus universiteto ir Kauno Technologijos universiteto mokslininkai, pranešė Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjunga. 74 proc. apklaustųjų jaunų mokslininkų teigė, jog išvyktų iš Lietuvos gavę darbo pasiūlymą užsienyje. Tik 16 proc. atsakė, kad tikrai neketina dirbti užsienyje.

Dabartinę situaciją aukštajame moksle apklaustieji vertino gana neigiamai. Jaunieji mokslininkai mano, kad pagrindinės aukštojo mokslo problemos šiandien yra atsainus studentų ir visuomenės požiūris į mokslą, pernelyg didelis darbo krūvis aukštosiose mokyklose, biurokratinė universitetų valdymo sistema, neapmokamas doktoranto darbas, nepakankamas jaunų darbuotojų vertinimas ir skatinimas. *omni.lt*

klausk, ką tau gali duoti Lietuva. Klausk, ką tu gali duoti Lietuvai!"

Rašinių konkurso temas galima rasti interneto svetainėje www.geopolis.lietuvoje.info

Pagrindinis konkurso tikslas – supažindinti mokinius su vienos kūrybiškiausių ir dinamiškiausių tarpukario Lietuvos asmenybių – Kazio Pakšto – idėjomis bei darbais, o taip pat skatinti domėtis Lietuvos vietos pasaulyje ir Europoje klausimu bei provokuoti diskusiją emigracijos iš Lietuvos tema.

Studentai tikisi, kad rašinių konkursas padės ugdyti Lietuvos moksleivių pilietiškumo, atsakomybės už savo valstybę ir jos ateitį jausmą, taip pat

(Atkelta iš 5 psl.)

DVI PINIGĖLIO...

skiriami pinigai jas gražinti.

Ko būtų galima dar iš tokio "kultūros paveldo" tikėtis? Sakyčiau, kad Laisvės alėjoje stovinti Igulos bažnyčia – juk tai caristinės Rusijos pastatytas Soboras – yra geras, sekantis kandidatas caristinės Rusijos ženklų puoselėjimui.

Atbulai balne sėdintis raitelis Ričardas Vaigauskas 2005 viešumon išjojo net savo parašyta knyga, "Slaptas protų karas (tarybinio žvalgo prisiminimai)". Jau iš pavadinimo aišku, kuo jis buvo (1953 tapo KGB Specialaus skyriaus viršininku) ir kuo tebėra. Šiems laikams charakteringas LGGRTC D. Kuodytės teigimas, kad buvusiam KGB archyve yra dokumentas su įrašu: "...Be to, drg. Vaigauskui buvo parodytos visos sušaudytųjų palaidojimo vietos, kad jos būtų toliau stebimos..." Savaime suprantama, į KGB pulkininką, ne-

skatins savo valstybę matyti kitų valstybių kontekste bei lavins geopolitinį mąstymą.

Dešimties geriausiųjų rašinių autoriai su jiems talkiniais mokytojais bus kviečiami atvykti į 2006 m. vasario mėnesį rengiamą konferenciją Vilniuje. Konferencijos metu trims rašinių autoriams vertingus apdovanojimus įteiks VU TSPMI direktorius Raimundas Lopata.

Pasak pranešimo spaudai, šis rašinių konkursas yra pirmoji akademinio jaunimo organizacijos "Geopolis" ir VU TSPMI studentų korporacijos "RePublica" projekto "Pilietinės jaunimo idėjos emigruojančioje Lietuvoje" dalis. Kitąmet planuojama organizuoti ir daugiau renginių šalies moksleiviams ir jų mokytojams. *omni.lt*

pailstantį herojų išaugęs Vaigauskas tokių "smulkmenų" neprisimena ir apie jas savo knygoje nerašo.

Metų pabaigoje Vilniuje leidžiamas savitraštis *Atgimimas* paskelbė straipsnį, "Atgal į raudonojo paso laikus". Iš jo sužinome, kad net nieku dėtas likimas retkarčiais lyg ir pasityčioja: "Europos Sąjungos piliečio pasas yra tamsiai raudonos spalvos, kone toks pats, kaip buvęs Sovietų Sąjungos pasas."

Charakteringa, kad ir kitiems ES kraštams raudona paso spalva gali priminti atbulai jojančių KGB pulkininkų patriotinius raudonojo paso laikus. Tiesa, dar yra galimybė, kad, pagal ES rezoliucijas, atskiros šalys gali spresti tam tikrą pasų paženklinimą. Dabartinis Lietuvos Respublikos paso viršelis yra žalias. Gal kas iš skaitytojų norėtų lažintis, sakykime iš kavos puodelio, kad Lietuvoje 2007 išduodamas ES piliečio pasas nebus raudonas?

PITTSBURGH, PA

NAUJA VALDYBA

Vakarinės Pennsylvania lietuvių piliečių sąjunga savo 2005 m. gruodžio 11 d. susirinkime išrinko naują valdybą 2006 metams: Vytas Misiselis – pirmininkas, John Baltrus – vicepirmininkas, Frank Ziaukas – finansų sekretorius, Mathilda Milauskas – protokolų sekretorė, Greg Baumers – išdininkas, direktoriai: Aušra Cunningham, Halina Stabacinskienė, Ben Burdulis, Gerri Todd, Ray Palket ir Kathie Skalka.

VYČIAI PADALINO PELNĄ

Vietinė Lietuvos Vyčių 19-a kuopa, kuri praeito rugpjūčio mėn. globojo visuotinį Lietuvos Vyčių suvažiavimą Pittsburghe, iš viso renginio padarė neblogą pelną ir neseniai įvykusiame susirinkime padalino pelną: 1,500 dol. pranciškonų vienuolėms Lietuvoje veikiančiai misijai, po 1,000 dol. "Aid to Lithuania" ir lietuvių kunigų seminarijai Romoje. Taip pat buvo paskirta mažesnių aukų: Vyčių stipendijoms, katalikų šalpai, komunizmo aukų paminklui

Washingtono ir kt. Lietuvių piliečių sąjunga parūpino vyčiams pradines lėšas suvažiavimo išlaidoms padengti.

Tradicinė Kalėdinė paroda buvo surengta Pittsburgh universiteto lietuvių kambaryje.

2006 metais "Neries" Lietuvių tautinių šokių grupė švęs savo 40 metų veiklos sukaktį ir paruos specialią programą šių metų Pittsburgho tautybių festivalyje.

*Lithuanian Citizens'
Society Of Western
Pennsylvania*

Dail. Magdalena Stankūnė ir Žemaičių Dailės muziejaus Plungėje direktorius Alvydas Bakanauskas.

LIETUVOS METŲ ŽMOGUMI VĒL TAPO V. ADAMKUS

Lietuvos gyventojai metų žmogumi jau ketvirtą kartą išrinko prezidentą Valdą Adamkų.

Tai rodo gruodžio pirmoje pusėje atlikta Lietuvos ir Didžiosios Britanijos rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanijos "Baltijos tyrimai" atlikta apklausa, kurios duomenis skelbia dienraštis *Lietuvos rytas*.

V. Adamkų Metų žmogumi laiko 18,7 proc. respondentų, antroji sąrašė - Europos Sąjungos komisarė Dalia Grybauskaitė - 10 proc., trečiasis - Darbo partijos vadas Viktoras Uspaskichas (9,6 proc.).

V. Adamkus metų žmogumi buvo išrinktas pernai, taip pat 2002-aisiais bei 1998 metais.

Šiomet į pirmąjį populiariausių veikėjų penketą išrinktos net trys moterys - be D. Grybauskaitės taip pat ir televizijos laidų vedėjos Nomeda Marčėnaitė ir Edita Mildažytė. Tarp paminėtų 69 visuomenės veikėjų buvo 21 moteris, kai pernai - 16.

Metų žmogaus rinkimų dešimtuose šeštoje vietoje yra premjeras Algirdas Brazauskas, septintoje - olimpinis

čempionas disko metikas Virgilijus Alekna, po to seka socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė, policijos generalinis komisaras Vytautas Grigaravičius, Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas.

Tuo tarpu svarbiausiais 2005 metų įvykiais dauguma Lietuvos gyventojų įvardijo įvairius politinius skandalus ar kitas neigiamą atgarsį visuomenėje sukėlusias istorijas.

Pirmoje vietoje atsidadė skandalas dėl premjero A. Brazausko žmonos viešbučio privatizavimo peripetijų (29,4 proc.), antroje - V. Uspaskicho skandalas dėl aukštojo mokslo diplomo bei atsistatydinimas iš ūkio ministro ir Seimo nario pareigų (25,6 proc.), trečioje - sostinės mero A. Zuoko skandalas dėl "Rubicon" abonento (16,5 proc.).

Svarbiausių šalies įvykių dešimtuose - taip pat Rusijos naikintuvo "Su-27" nukritimas Lietuvos teritorijoje, bendrovės "Mažeikių naftos" pardavimo peripetijos, ryškus benzino kainų pakilimas, tėvo Stanislovo mirtis, vasaros pabaigoje vykęs potvynis Lietuvoje.

Tarp dešimties įsiminti-

niausių - tik du teigiami įvykiai: Lietuvos narystės Europos Sąjungoje pirmosios mėtinės ir disko metiko Virgilijaus Alekno pergalė pasaulio lengvosios atletikos čempionate Helsinkyje.

Jau penktus metus iš eilės Pasaulio metų žmogumi Lietuvos gyventojai dažniausiai nurodo JAV prezidentą G. W. Bush (13,3 proc.).

Kaip ir trejus pastaruosius metus, antroje vietoje - šiais metais miręs popiežius Jonas Paulius II, trečioje vietoje - naujasis popiežius Benediktas XVI.

Lietuvos gyventojai ketvirtoje vietoje tarp įsimintiniausių pasaulio lyderių paminėjo Ukrainos prezidentą Viktor Juščenką, penktoje vietoje - Rusijos prezidentas Vladimir Putina. Šį kartą septintąją vietą apklausoje užėmė Lietuvos atstovė Europos Komisijoje D. Grybauskaitė.

Apklaustieji svarbiausiais metų pasaulio įvykiais laiko popiežiaus Jono Pauliaus II mirtį, uraganų padarinius JAV (New Orleans apšėmimas), cunamio Azijoje siautėjimą per praėjusius šv. Kalėdas.

LGITIC

RUSIJOJE NĖRA DEMOKRATIJS

Rusų rašytojas, Nobelio premijos laureatas Aleksandr Solženicyn transliuotame televizijos interviu pareiškė, kad Rusijoje nėra demokratijos ir kad ji dar negreit ten bus sukurta.

"Jeigu ketinama atimti mums demokratiją, tai atimti galima tik tai, ką turime. Kadangi nieko neturime, tai nieko negalima ir atimti. Iš liaudies viskas jau atimta. Neturime nieko, kas būtų panašu į demokratiją", - sakė 86 metų A. Solženicyn Rusijos valstybinės televizijos laidoje "Savaitės žinios". "Mėginame kurti demokratiją be savivaldos. Pirmiausia turime sukurti sistemą, kuri leistų žmonėms lemti savo likimą", - pareiškė

rašytojas. Jis pakartojo žinomą savo teiginį, kad Rusijoje demokratija turi būti kuriama nuo pamatų.

Komentuodama šį interviu, naujienų agentūra *Associated Press* rašo, jog A. Solženicyn kaip moralinio autoriteto ir literatūros žvaigždės pozicijos smarkiai susilpnėjo, kai jis 1994 metais grįžo į tėvynę. Pastaraisiais metais rašytojas pats vengia viešumos, labai retai bendrauja su žiniasklaida. Savo ankstesniame televizijos interviu 2002 metais A. Solženicynas priekaištavo prezidentui Vladimirui Putinui dėl to, kad jis nekovoja su oligarchais, kurie per privatizaciją pasisavino valstybines įmones.

Delfi

LIETUVOJE - GARSUS PINIGŲ PLOVĖJO MILIJONAI

Vienu didžiausių pinigų plovėjų visame pasaulyje laikomas buvęs Ukrainos premjeras Pavl Lazarenka naudojosi ir Lietuvos bankų paslaugomis.

Tai kartu su JAV federalinio tyrimų biuro (FTB) agentais atskleidė Lietuvos finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos (FNTT) tyrėjai, praneša dienraštis *Lietuvos rytas*.

P.Lazarenka savo pinigų plovimo schemoms 1998 metais buvo pasirinkęs ir tuomet klestinčiu vadintą "Hermio" banką, į kurio sąskaitas buvo pervesta 30 mln. Jungtinių Valstijų dolerių, gautų iš nusikalstamos veiklos. Šiuos pinigus, įsigijęs "Hermio" banką, 1999 metų pabaigoje perėmė Vilniaus bankas. Iki šiol pinigai buvo laikomi vienoje šio

banko sąskaitoje. Artimiausiu metu FTB turėtų šiuos pinigus areštuoti ir prašyti Lietuvos, kad jie būtų atiduoti JAV. Šioje valstybėje jau pradėta P.Lazarenko turto nusavinimo procedūra.

Ieškoti Lietuvoje atsidadusių P.Lazarenkos pinigų FNTT pareigūnai pradėjo iškart po to, kai Lietuvos Vyriausybė gavo JAV teisingumo departamento nuosavybės nusavinimo ir ko-

pacijos dieną sudarytą sovietų pasiuntinybę; bet vargšas "premjerą" Vincas Krėvė-Mickevičius dar tikisi su ta pseudokoalicine iš tikrųjų komunistine vyriausybe išlaikyti kokią nors marionetinę, satelitinę Lietuvos pusvalstybę.

Ne, draugai! Prasideda dviejų "liberaliųjų" ministrų gnaibymas, finansų ministras Ernestas Galvanauskas atsistatydina, absoliuti komunistų dauguma virsta marionetiniu totalitarizmu.

Pašalinamas ir V. Krėvė-Mickevičius, tuo keliu susivokęs, kad savo rašytojo autoritetu turėjo vien pridengti valstybės likvidavimą. Ar šiek tiek nepanašu į dabartį, jeigu "Gazprom" augintinis iš Kėdainių, privatus asmuo, jau valdo Lietuvą Brazausko rankomis?

Analitikai yra ne kartą pastebėję panašumų tarp dabartinės Lietuvos ir tos prieš 65 metus, Maskvos įsigalėjimo procese ir formalios aneksijos išvakarėse. Visuomenės demoralizacija, kvailinimas panašiai pažengę. Taip pat Rusijos garbinimas, prie kurio buvo prisidėjęs ir V. Krėvė-Mickevičius. Aš nenorėčiau, kad nūnai mūsų šalies Vyriausybėje stiprėjančios moralinės okupacijos atmosferoje įsigalėtų, taip pat balsų skaičiumi, Darbo partija.

omni.lt

vos su pinigų plovimu padalinio prašymą. Lietuvai buvo pranešta, jog JAV teisingumo departamentas tikisi iš viso atgauti daugiau kaip 230 milijonų dolerių.

LGITIC

PRENUMERUOKITE DIRVA

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLAUSE - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus sausio 6 d. priėmė užsienio reikalų ministrą Antaną Valionį. Jis informavo prezidentą apie situaciją Ukrainoje kilus dujų konfliktui tarp Rusijos ir šios didžiausios Europos valstybės. Taip pat pasikeista nuomonėmis apie galimą šio konflikto poveikį Lietuvai bei šiuo metu svarstomus galimus tokių krizių sprendimo būdus. Prezidentas ir užsienio reikalų ministras aptarė ir numatomus šių metų vizitus bei galimas Lietuvos ambasadorių užsienio valstybėse kandidatūras. Be to, svarstytas pristabdyto tarptautinės automagistralės Via Baltica projekto įgyvendinimo likimas. Tarptautinė automagistralė Via Baltica turėtų sujungti Lenkiją su Pabaltijo valstybėmis Lietuva, Latvija, Estija bei Suomija. Tačiau ligi šiol nepavyko baigti ginčų, kur ji Lenkijos teritorijoje turėtų būti nutiesta, o tai, aišku, jau kelerius metus stabdo šio projekto įgyvendinimą.

Briuselyje posėdžiaujantys Europos Sąjungos dujų ekspertai ketina svarstyti galimybes nutiesti dujotiekį nuo Adrijos jūros į Vidurio Europą, taip mažinant priklausomybę nuo Rusijos dujų. "Alternatyvios dujų transportavimo sistemos idėja jau svarstoma Europos Sąjungos lygmeniu", - pareiškė Vengrijos ekonomikos ministras Janos Koka. Pasak ministro, pasiūlymui tiesti dujotiekį į šiaurę nuo kurio nors Adrijos jūros uosto pritaria Austrija, Vengrija, Slovėnija ir narystės ES neturinti Kroatija. Ūkio ministerijos atstovas spaudai teigė, kad tanklaidiviai galėtų gabenti į šį uostą suskystintas gamtines dujas iš kelių regionų, įskaitant Šiaurės Afriką ir Artimuosius Rytus. Pasak J.Kokos, kitas žingsnis yra atlikti dujotiekio galimybių studiją, kuri turėtų būti užbaigta iki kovo pabaigos, ir vėliau atlikti reikalingus skaičiavimus.

Dujų ekspertai surengė necilinį susitikimą Briuselyje netrukus po to, kai ginčas dėl dujų kainų tarp Rusijos ir Ukrainos sutrikdė šio kuro tiekimą Europai. ES importuoja daugiau kaip 40 proc. suvartojamų gamtinių dujų, ir maždaug pusė šio kiekio atgabenama iš Rusijos. Tačiau kai kurioms Vidurio ir Rytų Europos šalims Rusija yra praktiškai vienintelis dujų šaltinis.

Po Europos Sąjungos išsiplėtimo minios Rytų Europos gyventojų išvyko dirbti į Vakarų Europos šalis. Kadangi emigruojant sunkiausia atsivieškinti su mylimais ir artimais žmonėmis bei viskuo, kas sava, svetimose šalyse migrantai buriasi į grupes. Tėvynainiai svetimose šalyse tarsi atstoja artimuosius, tarpusavyje keičiamasi informacija bei parama. Todėl pastebima neišvengiama tendencija, kad Vakarų Europoje formuojasi migrantų iš konkrečių Rytų Europos vietų rajonai. Pavyzdžiui, nedidelis kyšulys į Šiaurės jūrą į Šiaurės Rytus nuo Londono, žinomas East Anglia pavadinimu. Dėl didelės darbo pasiūlos šis regionas pritraukė nemažai Rytų Europos gyventojų. Neįtikėtina didelė dalis migrantų atvyko iš Latvijos ir Lietuvos, nors šių dviejų valstybių piliečiai tesudaro mažytę dalį visų Rytų Europos gyventojų.

Tarptautiniame Vilniaus oro uoste teikianti UAB "Baltic Ground Services" pradėjo vykdyti nepertraukiamą keleivių registraciją. Nuo šiol iš Vilniaus skrendantiems keleiviams nebereikės grūstis ir stoviniuoti eilėse prie keleivių ir bagažo registracijos, sakoma bendrovės pranešime. "Nepertraukiama keleivių ir bagažo registracija suteikia klientui galimybę nelaukti registracijos į konkretų reisą pradžios, o užsiregistruoti skrydžiui ir priduoti registruojamą bagažą jam patogiu metu. Tokiu būdu išvengiama bereikalingų eilių oro uosto išvykimo salėje ir žymiai efektyviau valdomi išvykstančiųjų keleivių srautai", - teigė UAB "Baltic Ground Services" direktorė Rasa Zdanavičiūtė. UAB "Baltic Ground Services" yra "LAL investicijų valdymo" naujai įsteigta bendrovė, teikianti antžeminio aptarnavimo paslaugas Tarptautiniame Vilniaus oro uoste. Pasak R. Zdanavičiūtės, nesvarbu, kokios "Baltic Ground Services" aptarnaujamos aviakompanijos paslaugomis keleivis naudojasi, jei jis skrenda iš Vilniaus, registruotis gali, kada jam patogiau. Tai reiškia, kad į oro uostą jis gali atvykti anksčiau nei prieš dvi valandas iki lėktuvo išskridimo, kaip rekomenduoja avialinijos. Keleiviai taip pat gali pasirinkti registracijos vietą - atsistoti į tą eilę, kurioje tuo metu laukia mažiau keleivių.

"Tokia sistema yra patogi tuo, jog žmogus gali lanksčiau planuoti savo dienotvarkę. Atvykti į oro uostą jis gali norimu metu, žinoma, atsižvelgiant į aviakompanijų nustatytus keleivių priėmimo registruotis laiko limitus, kurie yra nurodyti biliete", - sakė R. Zdanavičiūtė. Naujai įkurta UAB "Baltic Ground Services" 2006 metų sezonu ketina pasiūlyti ir kitą klientų aptarnavimą Vilniaus oro uoste pagerinančią paslaugą - įdiegti greitą keleivių su elektroniniais bilietais registracijos sistemą.

PRADEDAMA VIENOS VALSAIS

Vienos valsais ir Mozarto muzika, skambėjusia Vienos naujamečiame koncerte, Austrija įžengė į savo pirmininkavimo Europos Sąjungoje pusmetį. "Po Europai klaikių 2005 metų", kaip pažymi tie iš apžvalgininkų, kurie norėtų Austrijos ketinimuose rasti didesnės atgaivos protui ir emocijoms - kiek šie priklauso nuo padėties 25 Europos valstybių unijoje.

Tie niūrūs apžvalgininkai, žinoma, pirmiausia maitinasi naujausiais išpūdžiais - ES finansinės perspektyvos 2007-2013 metams nervinga epopėja. Perspektyva galop susiklostė pusėtinai, tačiau ko norėjo Britanija - taip ir liko neaišku (nėra ko net lyginti su, pavyzdžiui, Rusijos ir Ukrainos kol kas dar neilga "dujų epopėja" - čia apie norus viskas yra ir iki galo bus aišku). Šiurkšti finansinės perspektyvos svarstymo patirtis, kai į pakaušį visai unijai alsavo rimta krizė, kuriam laikui, galima manyti, sušvelnins "papročius" Bendrijoje. Tuo švelniniu ir teks rūpintis Austrijai (ir pratęsti antrame pusmetyje Suomijai; abi šalys, beje, sudarė bendrą Veiksmų planą visiems 2006 metams).

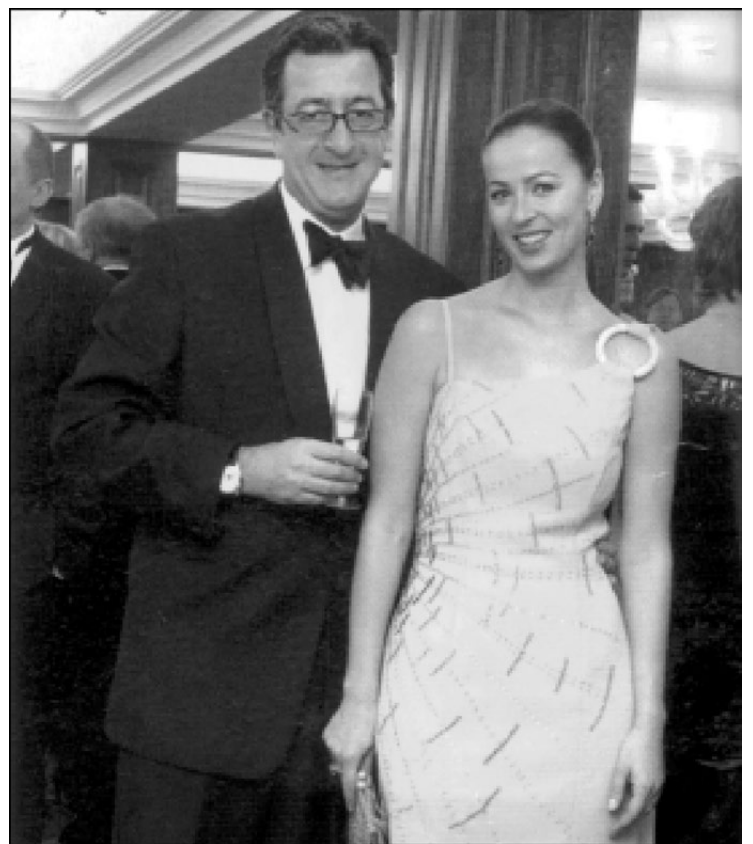
Ketinimas "švelninti" papročius pasireiškia tuo, kad, Austrijos federalinio kanclerio Wolfgang Schuessel žodžiais tariant, "Austrija ypač nori panaudoti savo pirmininkavimą priartinti Europą prie jos piliečių ir padidinti pasiūlymą Europos projektu".

Ji pasisako už radikalų ES finansavimo pakeitimą - perėjimą prie "sajunginio" mokescio. Pati idėja gali būti visai priimtina kiekvienai valstybei (juk mokama būtų pagal šalies ekonominį pajėgumą), bet Bendrijos biudžeto formavimo mechanizmas, šiandien sudaromas įplaukomis iš įvairių šaltinių, žengtelę link "grynesnio" federalinio biudžeto.

Gal neliktų galvos skausmo kas septyneri metai, bet ir galimybės pasakyti žodį apie tai, koks (dydžio ir šaltinių atžvilgiu) turėtų būti Bendrijos biudžetas, taip pat sumažėtų.

Tokios pat profederacinės prigimties yra ir kitas Austrijos siekis - tęsti Konstitucinės sutarties pagrindinių nuostatų aprobavimą "kitais būdais". Vadinamoji Konstitucija Europai skirta dar vienu žingsneliu sustiprinti federacinę ES administravimo pobūdį. Todėl bent kiek didesnės dalies jos nuostatų aprobavimas ir reikštų to federalizmo sustiprinimą.

Tai Austrijos tikslų "ugnis". O "vanduo" rasis iš jos piliečių

Australijos Garbės konsulas Lietuvoje Antonio Meschino ir jo žmona Asta kalėdiniame pobūvyje, kurį surengė Amerikos prekybos rūmai Vilniuje.

- taigi ir vyriausybės, nes Austrija iš tiesų demokratijos šalis - skeptiškumo ES atžvilgiu. Tą "vandenį" dengia įprastas "politinio korektiškumo" vualis, bet neigti jo kancleris W. Schuessel neketino. Mes pabrėšime, pareiškė jis, tapatumo klausimą ir pasiūšime žinią, kad Europa nėra vientisa masė, bet gausybė tapatybių, kurios sudaro Europos skambesį. Dar ši mėnesį Austrijos rengiama didžiulė konferencija, skirta Europos tapatybės paieškoms, taip ir vadinsis: "Europos skambesys".

Antra, gindama valstybių prerogatyvas Austrija jau paleido salvē į "federalistų" apkausus - kancleris W. Schuessel aštriai sukritikavo Europos Teisingumo teismą (ETT) už bylų sprendimais plečiamas ES galias. "ETT, teigė jis, išplečia ES kompetenciją net į tas sritis, kuriose apskritai neveikia Bendrijos teisės normos. Ir nurodė pavyzdžius - skundų dėl moterų tarnybos Vokietijos kariuomenėje ribojimo arba dėl užsieniečių priėmimo į Austrijos universitetus tvarkos. Labai gali būti, kad tais konkrečiais atvejais joks teismas nepripažintų W. Schuesselio teismo, bet pati jo kritikos esmė verta dėmesio ir pagrįsta - **ES institucijos turi galių tik tiek, kiek joms tų galių yra perleidę ES šalys narės**; joks teisės galių išplėtimas pagal "teisės dvasią" ES atveju negalimas (bet kartais vyksta).

Nors po Antrojo pasaulinio karo Austrijos geopolitinė padėtis radikalčiai pasikeitė, ji vis tiek netyčia liko glaudžiau susijusi su buvusios Austro-Vengrijos imperijos teritorijomis. Orientacija į pietryčių Europą dominuoja ir šiandien. Ekonomiškai susisaisčiusi su Vokietijos "lokomotyvu" Austrija pokario metais išplėtojo stiprią "gerovės valstybę" - tai iš da-

lies ir paaiškina jos skeptišką požiūrį tiek į ES gilesnę integraciją, tiek į jos kiekybinę plėtrą.

Todėl mes Lietuvoje, viena vertus, šį pusmetį galime būti ramesni ta prasme, kad mūsų neužklups kokie nors gigantomaniški tolesnio Europos politinio vienijimo projektai (podraug su pasiūlymais **naujokams patylėti**, kai yra proga), o kita vertus - susilaukti iniciatyvų, įgyvendinančių nuomonę apie mūsų neva vykdomą "socialinį dempingą". Tai pirmiausia pamatysime, kai netrukus Tarybai ir Parlamentui bus pateiktas pataisytas - apkarpytas - Paslaugų direktyvos projektas.

Austrams taip pat teks užbaigti rengti Sprendimą dėl transeuropinių energetinių tinklų. Įstojus mūsų dešimtukui šis seniau ruoštas infrastruktūros objektų statybos planas turėjo būti koreguotas, atsižvelgiant į naujokų reikmes, atitinkamai patvarkytas ir finansavimas (iš Bendrijos biudžeto). Išižiebusi "dujų krizė" iškart sureikšmino visą sumanymą. Spartesnis pažudėjimas į priekį šioje srityje neabejotinai yra mūsų gyvybinis interesas.

Austrų taip pat laukia susirėmimas su Europos Parlamentu, kuris apie Europos vadovų taryboje pasiektą susitarimą dėl finansinės perspektyvos pasakė "mes dar pažiūrėsime"; jei EP balsuos prieš, teks prie tos perspektyvos dar grįžti. O dar - Austrija turės įvertinti, kaip trys pirmosios naujokės - Lietuva, Estija ir Slovėnija - įvykdė konvergencijos kriterijus. Tai ji padarys artėjant vasarai; bus geras atvejis lažyboms. Taigi birželio pabaigoje, kai Austrijos pirmininkavimas baigsis, Vienos valsų gali ir nesigirdėti. Betgi ne sezonas. omni.lt

TAUTOS FONDO ĮDUKRYNIMO IR LABDAROS KOMISIJOS DARBAI

Jau prieš kelis metus Tautos fondas atkreipė dėmesį į didelį Lietuvos mokyklose grožinės literatūros trūkumą. Ypač didelis trūkumas mokyklose yra istorinių knygų nušviečiančių Lietuvius tautos kovas prieš Sovietų Sąjungos okupaciją. Yra gana nemažai išleistų gerų grožinės literatūros ir istorinių veikalų, bet dėl lėšų stokos, jų tiražai yra apgailėtina maži (200 iki 1,000) ir jos Lietuvos mokyklų bibliotekų nepasiekia, tuo pačiu nepasiekia ir besimokančio jaunimo. Gi tautiškai ugdant Lietuvos jaunimą yra būtina jį supažindinti su nesuklastota Lietuvos istorija. Šiai apgailėtina būklei bent šiek tiek pataisyti, imtasi pastangų išleisti ir išplatinti didesniu tiražu aukščiau minėtos rūšies literatūros.

Kas buvo padaryta 2005 metais?

Akademiko Zigmo Zinkevičiaus knyga "Istorijos iškrypimai", išleista Lietuviu katalikų mokslo akademijos 500 tiražu, buvo atspausdinta 4,000 tiražu ir paskleista po universitetų, gimnazijų, vidurinių ir pagrindinių mokyklų bei viešiasias bibliotekas. Šioje knygoje aptariami Lietuvos istorijos iškrypimai po nepriklausomybės atkūrimo. Prezidento Valdo Adamkaus žodžiais: "Mes negalime toleruoti mėginimų perrašyti Lietuvos istoriją, pateisinti jos okupaciją ir tautos genocido vykdytojus. Mes negalime ištrinti ribos tarp nusikaltėlių ir jų aukų."

2005-aisiais metais Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga išleido knygos "Partizanai" 5-ąją laidą. Knyga turi 800 puslapių, dokumentuota su nemažai nuotraukų, papildyta nauja autentiška medžiaga. Tai tikra partizanų kovų istorija.

Susipažinusi su šiuo veikalu Tautos fondo Tarybos Mokyklų įdukrinimo ir labdaros komisija apsiėmė sunkią pareigą, būtent, aprūpinti visas Lietuvos gimnazijų, vidurinių ir pagrindinių mokyklų bibliotekas šia knyga, kad mokytojai ir mokiniai galėtų naudotis neiškraipytos istorijos šaltiniais.

Visoje Lietuvoje šiuo metu yra 116 gimnazijų, 477 vidurinės ir 677 pagrindinės mokyklos. Knygos kaina 30 Lt. (11 USD) su 34% nuolaida. Šiuo metu esame aprūpinę tik 650 mokyklų.

Mes turime kiekviename rajone ir didesniuose miestuose mokyklų sąrašus. Kad išvegti pašto išlaidų, kurios Lietuvoje yra didelės, pasirinkome grupinį skirstymo būdą.

Pirmiausia per įgaliotinį atsklausiame rajono švietimo skyriaus ar jų mokykloms yra reikalinga "Partizanai" knyga. Gavus teigiamą atsakymą, knygos yra išduodamos. Šioje srityje mes labai artimai bendradarbiaujame su *Valstiečių laikraščio* Kaimo vaikų fondo administracija.

Sakysime, Kauno rajone yra 30 mokyklų, kurios nori gauti šią knygą. Kai surenkame \$330.00 (tokia yra 30 knygų savikaina) ir sumokame leidyklai, tada pranešame įgaliotam asmeniui ar rajono švietimo skyriui knygas pasiimti. Knygas gavusių mokyklų sąrašai mums atsiunčiami.

"Partizanai" knygos 5-oji laida buvo išleista 1,000 tiražu. Įsijungus Tautos fondui į šio veikalo platinimą šiuo metu spausdinama dar 2,000 egzempliorių. Šio veikalo platinimas nėra pirmasis mūsų bandymas. Mes jau esame Lietuvos mokykloms padovanoję per 6,000 egzempliorių Lietuvoje išleistų psichologinio turinio knygų, grožinės literatūros ir Sibiro kankinių atsiminimų.

Kviečiame plačiąją lietuvių visuomenę įsijungti į mūsų sunkų bet labai reikalingą darbą – aprūpinti visas Lietuvos mokyklas istoriniu "Partizanai" veikalu. Jie žuvo kovdami už Tėvynės laisvę. Mūsų gi pareiga tęsti jų kovą už dvasinį Lietuvos atgimimą, supažindinant jaunąją kartą su mūsų tautos netolimos praeities karžygiais.

Mūsų darbas nesibaigia tik šio veikalo išplatiniu. Mes ir toliau pasiryžę su Jūsų pagalba šią patriotinės-dvasinės literatūros spragą Lietuvos mokyklose užpildyti.

Maloniai prašau čekius rašyti: **Lithuanian National Foundation** arba Tautos fondui pažymint, kad auka skirta knygoms šiuo adresu:

Lithuanian National Foundation, Inc., Įdukrinimo ir Labdaros Komisija, 386 Hillside Pl., So. Orange, NJ 07079.

Dr. Rožė Šomkaitė

Penkioliktųjų tragiškų sausio 13-osios metinių proga LNK rodė vieną geriausių šių laikų lietuvių filmą Jono Vaitkaus filmą **"Vienui vieni"**. Apie pokario Lietuvos laikus pasakojantis filmas didžiuosiuose ekranuose debiutavo 2004 – ūjų vasarį, jį pažiūrėjo 32 tūkstančiai žmonių. "Tai buvo pirmas filmas po nepriklausomybės atgavimo, kuris kino teatruose sulaukė tokio rekordinio kiekio žiūrovų", - pažymėjo "Forum Cinemas" projektų vadovas Gintaras Plytnikas. **Delfi**

Lietuvos Kultūros viceministras Faustas Latėnas su muziku Faustu Strolia Čiurlionio galerijoje, Čikagoje. **M. Stankūnės nuotr.**

RUSŲ KALBA IŠLEISTAS "DURNIŲ LAIVAS"

Europarlamentaras Vytautas Landsbergis nesutinka su rašytojo Vytauto Petkevičiaus išteisinimu dėl jo tėvo Vytauto Landsbergio-Žemkalnio apšmeižimo knygoje "Durnių laivas".

Vilniaus apygardos teismo, kuriame buvo ketinama apeliacine tvarka nagrinėti šmeižto bylą, V.Landsbergio advokatas Isakas Kaganas paprašė, kad prie bylos būtų prijungta ir rusų kalba išleista anksčiau prieštaringai vertinama Lietuvoje V.Petkevičiaus knyga "Durnių laivas". "Laikome, kad senatis Petkevičiaus atžvilgiu dar nepasibaigusi, nes jis tęsia savo nusikalstamą veiką", - sakė advokatas teismui. Po tokio prašymo išteisinto rašytojo gynėjas Vytautas Sviderskis pareikalavo pertraukos, kad galėtų susipažinti su rusų kalba išleista knyga. "Tie, kas pateikė, tegu išverčia į valstybinę kalbą, kad nebūtų pažeistas valstybinės kalbos įstatymas", - pareikalavo advokatas.

Teisėjų kolegija nusprendė vertimą patikėti teismo vertėjams ir bylą atidėjo iki sausio 16 dienos.

Be to, V.Petkevičiaus advokatas teismui perskaitė savo kliento kreipimąsi į Seimo Etikos ir procedūrų komisijos pirmininką Vytautą Monkevičių, Seimo pirmininko pavaduotoją Česlovą Juršėną ir Aukščiausiojo Teismo pirmininką Vytautą Greičių dėl konservatorės Irenos Degutienės kišimosi į nebaigtą teismo procesą. Kreipimėsi piktinamasi politikės raštais į prokuratūrą, kuriuose teiraujamas, kas kaltas, kad P.Petkevičius nesulaukė bausmės.

Pernai spalio 10 dieną Vilniaus miesto 1-asis apylinkės teismas išteisino rašytoją V. Petkevičių, kaltintą savo knygoje "Durnių laivas" apšmeižus Lietuvos žymų veikėją Vytautą Landsbergį-Žemkalnį.

Teismas konstatavo, kad V.Petkevičiaus veiksmuose nebuvo nusikalstamos veikos požymių.

Teisėjai priėmė V.Petkevičiui palankų nuosprendį, kadangi rašytojui buvo pareikštas kaltinimas pagal Baudžiamojo kodekso 154 straipsnio 2 dalį, kuri numato atsakomybę už asmens šmeižimą per spaudinį. Pasak teisėjų, šis straipsnis numato atsakomybę tik už gyvo asmens apšmeižimą spaudinyje. V.Landsbergis-Žemkalnis jau miręs 12 metų.

Teismo vertinimu, mirusiojo žmogaus garbę gina Baudžiamojo kodekso 313 straipsnis - jo 2-ojoje dalyje sakoma, kad tas, kas viešai paskleidė apie mirusį melagingus prasi-manymus, galinčius nulemti žmonių panieką ar pakirsti pagarbą jo atminimui, tas padarė baudžiamąjį nusižengimą ir baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu.

Teisėjai pažymėjo, kad jie patys negalėjo perkvalifikuoti ir pakeisti kaltinimų. V.Petkevičiaus baudžiamąją bylą tyrė ir įtarimą jam pareiškė Generalinė prokuratūra. Vėliau Generalinė prokuratūra apskundė rašytojui paskelbtą išteisinamąjį nuosprendį. Apeliacinį skundą parašė ir V.Landsbergis. Vilniaus apygardos teismui skundžiasi ir V.Petkevičius, manydamas, kad turi būti nurodytas kitoks išteisinimo pagrindas. Kadangi suėjo apkaltinamojo nuosprendžio priėmimo senaties terminas, prokurorai sutinka, kad ši byla turi būti nutraukta tokiu pagrindu. Kaltintojai tik nesutinka su rašytojo absoliučiu išteisinimu. Kaltintojai mano, kad Vilniaus miesto 1-asis apylinkės teismas netinkamai pri-taikė Baudžiamąjį įstatymą bei padarė esminį Baudžiamojo proceso įstatymo pažeidimą. Prokurorų manymu, šis teis-

mas neatsižvelgė ir neįvertino aplinkybių, todėl priėmė nepagrįstą nuosprendį.

V.Landsbergis-Žemkalnis knygoje "Durnių laivas" pavadintas "Hitlerio draugu", "naujai iškeptu patriarchy", taip pat sietas su KGB ir neva bendradarbiavęs su šia sovietinio saugumo struktūra.

Prokuratūra tada išskėlė bylą ir ją ištyrusi 2004-ųjų gegužę perdavė teismui.

Pernai rugsėjo 27 dieną per baigiamąsias kalbas Generalinė prokuratūra paprašė Vilniaus miesto 1-asis apylinkės teismą pripažinti V.Petkevičių kaltu ir skirti rašytojui 80 MGL (10 tūkst. litų) baudą. Be to, mirusiojo V.Landsbergio-Žemkalnio sūnus, europarlamentaras V.Landsbergis paprašė priteisti iš rašytojo 10 tūkst. litų moralinės žalos atlyginimo. V.Landsbergis sakė, kad šiuos pinigus panaudotų tėvo atsiminimų knygos platinimui ir kad jaunoji karta sužinotų, kad jo tėvas iš tikrųjų buvo kilnus žmogus.

Nukentėjusysis V.Landsbergis yra sakęs teismui, kad savo knyga "Durnių laivas" V.Petkevičius norėjo keršyti dėl nepavykusios politinės karjeros.

Lietuvos rašytojų sąjungos valdyba už šią knygą V.Petkevičių yra griežtai pasmerkusi. Pasirodžius "Durnių laivui", net tik mirusio architekto artimieji, bet ir grupė dešiniosios opozicijos parlamentarų prašė Generalinės prokuratūros iš-tirti V.Petkevičiaus knygoje paskelbtus teiginius, kurie, jų vertinimu, neatitinka tikrovės.

Parlamentarai taip pat prašė Sausio 13-osios įvykius išsamiai tyrusią Generalinę prokuratūrą, esant pagrindui, patraukti knygos autorių baudžiamajon atsakomybėn. Jie mano, kad kai kurie knygos autoriaus teiginiai žeidžia Sausio 13-osios kovotojų už laisvę garbę ir orumą. **Delfi**

ALKOHOLIS IR PSICHINĖS LIGOS

Dr. V. Vaičiūnas

Perdėtas alkoholio vartojimas labai neigiamai veikia visą žmogaus organizmą. O nervų sistemos, ypač galvos smegenims, alkoholis yra ypatingai žalingas.

Medicinos mokslo yra nuostabi, kad dėl išplitusio alkoholio vartojimo tarp alkoholikų pasitaiko net ligi 40% sergančių įvairiomis psichozomis, kitaip betariant, pamišimais.

Tad nenuostabu, kad daugelis garsių psichiatrių, kaip antai: (Crepelin'as, Forel'is, Bleuler'is) ir kiti, buvo ir tebėra dideli alkoholinių gėrimų vartojimo priešininkai ir tuo pačiu karšti šalininkai blaivaus žmonių gyvenimo. Jie, aiškiai suprasdami alkoholio žalą žmonijai, stojo griežton kovon su masiniu šiais laikais alkoholinių gėrimų vartojimu. Psichiatrai kovodami prieš alkoholinių gėrimų vartojimą, tuo pačiu ruožtu kovoja ir su visomis tomis socialinėmis blogybėmis, kurios kyla iš jų vartojimo, kaip tatau, su psichiniu ir fiziniu žmonių išsigimimu, su savivadybių didėjimu, su nusikalstamais, su nelaimingais atsitikimais, su žmonių darbingumo sumažėjimu ir su dvasiniu ir medžiaginiu žmonių skurdu.

Kas nėra matęs pasigėrusio žmogaus ir nėra pastebėjęs jo psichomotorinio, kitaip sakant, sudrumstos sielos ir apsvaiginto kūno, neramumo. Pasigėręs žmogus be prasmės šaukia, didžiuojasi, griuvinėdamas užkabina prie kabinių, lyg tyčia ieškodamas priekabių, ir, apskritai, nemandagiai ir netaktingai elgiasi su aplinkiniais žmonėmis. Alkoholio apsvaigintas žmogus nebetenka savo atidumo ir atminties, blogiau sumeta ir menčiau orientuojasi aplinkoje, nors jam pačiam atrodo, kad viskas jam sėkmingai klostosi. Tatau yra tikrai girto žmogaus iliuzija. Alkoholio

nuodų įtakoje žmogus menčiau kombinuoja ir elgiasi, kaip psichinis ligonis. Tatau būva dėl to, kad pasigėrusio vaizduotė, nors ir labai intensyviai veikia, tačiau ji dažnai būva visiškai padrika ir nekūrybiška.

Jau net nedidelis pasigėrimas mažina proto darbą ilgam laikui, kartais užtrunkančiam net ligi 16 valandų. Čia pat pabrėžtina, kad juo sudėtingesnis yra tas proto darbas, juo daugiau krinta darbingumas. Su prantama, kad tas žmogus, kuris dažnai vartoja alkoholinius gėrimus, bus žymiai mažiau darbingas, negu blaivus žmogus. Jeigu kartais pasigėrimas išveda žmogų laikinai iš psichinės pusiausvyros, tai ką bekalbėti apie dažną alkoholio vartojimą, kuris iš tikrųjų dažniausiai paverčia tokį alkoholiką žmogų tikru psichiniu ligoniu.

Pagal Krepelin'ą alkoholikas bus toks išgerias žmogus, kuris ilgai ir pastoviai būva alkoholio įtakoje, vadinasi, kuris nuolat įveda į savo organizmą vis naują alkoholio porciją, kai tuo tarpu senosios veikimas dar visai nepraėjęs. Taigi, chroniškas alkoholizmas bus ten, kur žmogaus organizmas nuolat nuodijamas alkoholio nuodais.

Chroniškas alkoholikas ilgainiui palieka visai abejingas savo profesijai. Juo daugiau iš jo reikalaujama darbo ir pareigos juo mažiau jisai įstengia atlikti. Savo šeimos reikalais jisai taip pat labai mažai tesirūpina. Dėl dorovinių ir socialinių jausmų stokos alkoholikas lieka abejingas savo šeimos nariams, kurie reikalingi jo paramos. Taip pat reikia pasakyti, kad vyrai alkoholikai lytinio atžvilgiu sugyvuolėja. Iš to kyla moterų suvedžiojimai, prostitucija, menkos vertės palikuonys ir t.t. O moterys alkoholikas netenka meilės ir gėdos

Jums priklauso **nekilnojamas turtas** Baltijos šalyse?
Ar jis Jums daugiau našta nei **nauda**?
Ar jis sukelia **stresą** Jūsų šeimoje?
Ar jis komplikuoja Jūsų **turto planavimą**?

MES GALIME PADĖTI

Esame JAV įsikūręs fondas, kurio pagrindiniai investuotojai yra JAV, Danijos ir Vokietijos subjektai. Dabar mes ieškome nekilnojamo turto pagrindiniuose Latvijos, Lietuvos ir Estijos miestuose ir šalia jų:

* Gyvenamosios paskirties
* Komercinės paskirties

* Pramoninės paskirties
* Žemės

Su ankstesniu verslu, Latvia Realty Fund LP, mes turime 8 metų darbo patirtį. Esame sąžiningi, išsilavinę ir profesionalūs. Aplankykite mūsų interneto svetainę (www.latviarealty.com) arba susisieki su mūsų direktoriumi Richard N. Golden elektroniniu paštu (rng@latviarealty.com) arba žemiau nurodytais telefonų numeriais.

Baltic Capital Management BV

AMSTERDAMAS

Tel. +31.20.419.9406
Fax +31.84.224.8955

Niujorkas

+1.212.262.5600

Ryga

+371.928.2835
+371.787.3021

jausmų. Alkoholinių gėrimų veikiama reta moteris nepasiduos vyro įkalbinėjimams ir jo geiduliams.

Iš pradžių chroniškam alkoholike pastebimas tik tai lengvas atbukimas, kuris ilgainiui pareina į alkoholinę silpnaprotę ir pagaliau į visišką psichinę degeneraciją, išsigimimą.

Fiziškai alkoholikams konstatuojamas kūno drebėjimas, ypač laikinai susilaikius nuo alkoholio vartojimo. Yra 4-ios alkoholizmo formos:

1. *Chroniškas alkoholizmas arba įprastas girtavimas* pasireiškia nuolatiniu žmogaus patraukimu vartoti alkoholinius gėrimus. Šitos formos alkoholikas geria kasdien. Pertraukų jei ir būva, tai tik tada, kada jis negauna progos išsigerti. Per parą išgeriama net ligi 1.5 butelio ir daugiau degtinės.

2. *Dipsomanija arba nuolatinis pasigėrimas* pasireiškia periodiškai pasikartojančiu nesulaikomu noru girtauti. Prieš tokį stiprėjantį norą girtauti neretai pastebimas psichinis sutrikimas, kurio metu žmogus kankina nemiga, jautrumas ir beprotybiškas liūdnumas.

Po intensyvios girtavimo būties, kuri gali trukti nuo kelių dienų iki 2-jų mėnesių, papras-

tai seka visiškasis susilaikymas nuo svaigiųjų gėrimų.

Dipsomanija yra nealkoholinis susirgimas, o apsireiškimas psichinės ligos, vadinamos maniakaline depresyvine psichoze, kurios metu, būtent, melancholijos fazėje, ligonis ima gerti ir geria net ligi 3-jų ir daugiau butelių degtinės per parą. Dėl tokio didelio suvartoto alkoholinio gėrimo kiekio įvyksta smarkus alkoholinis nusinuodijimas ir per tai, iškilę aikštėn šito nusinuodijimo apsireiškimai, nustelbia pagrindinės ligos vaizdą.

3. *Tarpinis pasigėrimas*, t.y. *pasikartojęs girtavimas*, užtrunkas nuo kelių dienų ligi 2-jų savaitių ir sekas dažniausiai po atsitiktinio išsigėrimo, pvz., per šventes ir kit. Prieš šitokią girtavimą nebūva jokių psichinių apsireiškimų ir tokio girtavimo metu paprastai mažiau išgeriama svaigiųjų gėrimų, nes per tik ką paminėtas kitas girtavimo formas.

4. *Atsitiktinis girtavimas*, t.y. *palinkimas prisigerti* pirmą kartą progai pasitaikius, pvz., per šeimynines šventes, susitikus su draugais ir panašiais atsitikimais. Šitos formos girtavimas per sekančias dienas, išskyrus vieną kitą taurelę išsipagirojimui, paprastai nesti tęsiasi.

Atsitiktiniam girtavimui dažnai pasiduoda lengvabūdžiai ir silpnavaliai žmonės.

Reikia pasakyti, kad chroniškas alkoholizmas pasireiškia ne visiems geriantiems svaigiuosius gėrimus žmonėms. Jis pasireiškia tik tiems žmonėms, kurie iš prigimties turi pasunkintą neuropatinę konstituciją. Vadinasi, tampa alkoholikais tie žmonės, kurie jau iš prigimties yra linkę į alkoholizmą.

Be abejo, girtavimas plinta ir dėl nepalankios aplinkos ir dėl neigiamų socialinių sąlygų, kaip va: dėl skurdo, dėl kultūros menkumo, dėl šalies gyventojų dalyvavimo visuomeniniame gyvenime varžymų, dėl lengvo gavimo alkoholinių gėrimų ir t.t.

Reikia paminėti, kad chroniškiems alkoholikams nervų sistemoj įvyksta ryškių patologinių pakitimų. Jiems pasitaiko įvairių meningitų ir, be to, pačioj jų smegenų daiktybė, būtent, smegenų narveliuose, įvyksta degeneratyvinių pakitimų ir sunykimų. Be centrinės nervų sistemos, alkoholikams neretai būva paliesti ir periferiniai nervai, dėl ko įvyksta įvairių atskirų nervų paraližių ir taip pat daugybinis alkoholinis nervų uždegimas, gydytojų vadinamas polyneuritis alkoholika. Dėl alkoholio bei chroniško alkoholizmo išskyla aikštėn dar ir kitų įvairių alkoholinių psichozių, iš kurių dažniausiai pasitaikančias, kaip antai: baltąją šiltinę, Korsakovo psichozę, alkoholinę haliucinozę ir alkoholinį pavyduliavimo kliedėjimą, trumpai ir apibrėšiu.

Baltoji šiltinė yra viena iš dažniausiai pasitaikančių chroniško alkoholizmo komplikacijų. Baltąją šiltinę susergama bent kelerius metus perdėtai vartojant alkoholį. Šita liga kai kurie chroniški alkoholikai serga daugelį sykių, neretais atsitikimais ji pasikartoja jiems net 15 kartų.

Baltoji šiltinė prasideda staigiai, 2-3 dienas jaja sergas alkoholikas jaučia didelį bendrą neramumą ir nemigą, o paskum jam išskyla ryškus pamišimo vaizdas, kuriame vyrauja regėjimo halucinacijos. Šitoj ligoj alkoholikai dažnai mato daugybę įvairių smulkių gyvuliukų, pvz., žiurkių, gyvačių ir visokių vabzdžių ir neretai gnomų – kipšų. Panašūs ligoniai gali turėti ir klausos haliucinacijų, per kurias jis girdi visokių balsų, dažniausiai nemalonaus ir bauginančio juos turinio. Fiziškai tokiems ligoniams būva pakilusi temperatūra ligi 38-39 laipsnių ir kūno drebėjimas. Iš čia ir kilo šitos ligos lotyniškas *delicium tremens* pavadinimas.

Liga trunka maždaug vieną savaitę, ir baigiasi pasveikimu, (Nukelta į 11 psl.)

Prie vaišių stalo Tautinės sąjungos suvažiavimo metu Balzeko muziejuje, Čikagoje: Irena Dirdienė, Matilda Marcinkienė, Sigutė Žemaitienė ir Nerijus Šmerauskas.

Z. Degučio nuotr.

RENGINIŲ KALENDORIUS

VASARIO 25 d., šeštadienį, 6:00 val. vak. Vasario 16-osios minėjimas Dievo motinos parapijos didžiojoje salėje. Rengia Clevelando LB apylinkė ir ALT skyrius.

BIRŽELIO 11 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. Baisiojo Birželio minėjimas Latvių bažnyčioje, Lakewood, OH. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ CLEVELANDE

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakčių minėjimas vyks 2006 m. vasario 25 d., šeštadienį, 6:00 val. vakaro Dievo Motinos parapijos salėje, 18022 Neff Road, Cleveland, OH.

Kalbą pasakys Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV **Vygaudas Ušackas**.

Meninę dalį atliks Chicagos lietuvių tautinių šokių grupė **Grandis**.

Po programos bus vaišės ir muzika, šokiams gros **Rimo Kaspučio orkestras** iš Detroito. Taip pat veiks baras ir bus parūpinta vaikų priežiūra.

Bilietai: suaugusiems 15 dol., studentams 10 dol., vaikams 5 dol., su 10 dol. priedu dalyvaujantiems vaišėse. Bilietus galima įsigyti sekmadieniais Dievo Motinos parapijos svetainėje arba skambinant Kristinai Stankaitytei-Phillips 440 238-2557 ar Beatričiai Pautienienei – 216 383-8225.

Vasario 26 d., sekmadienį, 9:45 val. ryto vėliavų pakėlimas prie paminklo Dievo Motinos parapijos aikštėje.

10:00 val. ryto šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje. Mišių metu giedos **Exultate** choras, diriguojamas muz. Ritos Kliorienės.

Organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

Minėjamą rengia JAVLB Clevelando apylinkė ir ALT skyrius.

R. PAKSAS RENGIASI GRĮŽTI Į PREZIDENTŪRĄ

2005 m. pabaiga nušalin-tajam prezidentui R.Paksui buvo itin džiugi. R.Paksas ir pats atvirai džiaugiasi Aukščiausiojo Teismo (AT) sprendimu, kuris jo byloje nerado kaltės įrodymų, - rašo dien-raštis *Lietuvos žinios*.

Kaip žinoma, gruodžio viduryje AT teisėjų kolegija patenkino nušalintojo prezidento kasacinį skundą ir atmetė Generalinės prokuratūros skundą. Kolegija panaikino Apeliacinio teismo nuosprendį, kuriuo R.Paksas buvo pripažintas atskleidęs valstybės paslaptį savo stambiausiajam rinkimų kampanijos rėmėjui, Rusijos piliečiui Jurijui Borisovui. Kaip sakė R.Paksas, AT sprendimas - ne pabaiga. Nušalintasis prezidentas ir jo vadovaujama Liberalų demokratų partija kuria planus, kaip panaikinti apkaltos rezultatus. Mat pareigūnas, pripažintas šturkščiai pažeidęs Konstituciją, negali eiti jokių

pareigų, kurioms reikalinga priesaika. Anot R.Pakso, bus siekiama teisiniu būdu pripažinti apkaltą niekine ir Lietuvoje, ir Europos Žmogaus teisių Tiesme Strasbūre. *Delfi*

Nušalintojo prezidento

Rolando Pakso byla ateityje gali grįžti į Konstitucinį Teismą. Teisininkų teigimu, Konstitucinis Teismas galėtų pateikti savo 2004 metų kovo mėnesio išvados, kuria nustatė, kad tuometinis prezidentas R.Paksas trimis atvejais šturkščiai pažeidė Konstituciją, išaiškinimą. Teisininkai R.Pakso užmačias grįžti į Prezidentūrą vadina nepagrįstomis, nes AT sprendimas nepanaikino apkaltos rezultatų ir konstitucinės eksprezidento atsakomybės už Konstitucijos pažeidimus ir priesaikos su-laužymą. R.Paksas, KT išaiškinimu, niekada nebegalės eiti valstybinių pareigų, susijusių su priesaikos davimu. *Delfi*

(Atkelta iš 10 psl.)

ALKOHOLIS IR

retais atsitikimais ji pereina į chronišką psichozę.

Korsakov'o psichoze, kitaip daugybinis alkoholinis nervų uždegimas su charakteringu psichiniu pakrikimu, kurio metu ligonis netenka atminties. Alkoholikas, sergąs šita psichoze, blogai orientuojasi aplinkoj, pamiršta artimos praeities įvykius, pvz., nebeatmena, ar iš ryto jis pusryčiauęs, ar pusiau-dieny pietavęs ir nebeįstengia pasakyti, su kuo dieną susitikęs, ką matęs ir ką veikęs, be to, kalba nebūtos ir prasimanytus dalykus, kuriems, matyt, pats tiki.

Korsakov'o psichoze gali pasitaikyti ir ne alkoholikams. Ji būva kartais po infekcinės ligos. Bet vis dėlto tipingiausia būva tik alkoholikams.

Nuo Korsakov'o psichožės ligoniai dažnai pasveiksta.

Alkoholinė haliucinozė pasižymi klausos haliucinacijų gausumu. Šitos rūšies haliucinacijos būva labai įkyrios ir sunkios. Be to, drauge būva ir persekiojimo klieidėjimas. Alkoholinė haliucinozė gali būti aštrios ir chroniškos formos.

Pagaliau *alkoholinis pavyduliavimo klieidėjimas* bus toji alkoholinė psichoze, kuri dažnai iškyla dėl šeimyninių alkoholiko nesusipratimų. Šituo atveju dažnai tenka konstatuoti tarp vyro ir žmonos visai nepagrįstas patologinis pavyduliavimas nebūtiems, išgalvotiems su pašaliniais asmenimis nuotykiams. Dėl tokios rūšies pavyduliavimo būva daug šeimoy nesantaikų, susijusių su smurtu, įžeidimu ir neretai pasibai-giančių net nužudymais. Šita proga reikia pasakyti, kad dėl nusinuodijimo alkoholiu dažnai pasitaiko epilepsijos arba nuomaro priepuolių, kurie, blai-viai gyvenant, galėtų ir neiškilti aikštėn.

Kai kurios psichinės ligos, pav., periodiška psichoze, taip pat dėl alkoholio vartojimo veikia iškyla aikštėn. Alkoholio vartojimas, matyt, jas sužadina. Alkoholio įtakoj ir nusikaltimų prieš dorovingumą daug įvyksta. Be to, venerinėmis ligomis dažniausiai apsikrečiama taip pat dėl alkoholio vartojimo.

Apskritai, reikia pasakyti, kad alkoholinių gėrimų vartojimas labai silpnina nervų ir psichikos sveikatą ir daro žmones mažai atsparius visokioms ligoms ir nelaimėms.

Šituos medicinos nustatytus dėsnius pripažįsta aplamai ir visos kitos žmogaus mintijos ir jausmų pasireiškimų sritys. Girtybę pasmerkia vienodu būdu tiek pozityvistinės, tiek dorovinės, tiek religinės doktrinos. Destruktyvišką alkoholio veikimą sielai ypač vaizdžiai nupiešia meno atstovai ir labiausiai vienos jo dalies, būtent,

literatūros. Kam gi, kad ne rašytojui visų labiausiai rūpi ramus, nieku netrukdomas žmogaus sielos funkcionavimas. Rašytojas pamokomais vaizdais stengiasi atgrasyti žmogų nuo žalingų įpročių ir palinkimų. Tokių pamokomų vaizdų nestinga ir mūsų palyginamai jaunutei grožinei literatūrai. Jau pirmieji mūsų grožiniai veikalai moko žmones dorai ir išmintingai gyventi: vengti bloga ir siekti gera. Dažnas mūsų rašytojas savo kūryboj negailėstingai plaka žmonių ydas: apsileidimą, atšiaurumą, piktą savanau-diškumą, bet, turbūt, visų daugiausia tenka jau nuo sena išplitusiai žmonėse girtybės ydai, ardančiai tiek atskirų asmenų, tiek šeimų gerovę ir sveikatą.

Jau XVIII amžiaus mūsų rašytojas klasikas Kristijonas Donelaitis parodo mums du nenaudėlių girtuoklių tipus. Išdykęs nenaudėlis Dočys viską prageria, jis visados pusgirtis. Antras nenaudėlis Plaučiūnas, prisigėręs išmėto ūkio padargus ir iš "popykio" vos nenukauna pačios ir vaikų: nuvažiavęs Karaliaučiu dalgio pirkti, ne tik pamiršta jo nusipirkti, bet, arklį ir vežimą pragėręs, vos po dviejų savaičių pėsčias parsibasto namo.

Antanas Strazdelis, pirmosios pusės XIX amžiaus poetas, apibūdina savo laikų žmones, kaip didžiausius girtuoklius, traukusius degtinę iš ąsočių. Net pats poetas stebisi, kaip "žiednas geria iš uzbonų ir kožnas pagal savo stoną".

Blaivybės apaštalas Motiejus Valančius yra pastebėjęs, kad net naujagimiai būdavę girdomi degtine, bet tik ramesni būtų per krikštynas. Pažymėtina, kad šito uolaus kovotojo su girtybe triūsu ir pastangomis kai kurį laiką visoj Kauno gubernijoje žmonės buvo pametę gėrę degtinę. Tačiau ano meto viršūnės, valdininkai ir dvaras, retai kada tebudavo blaiivūs.

Pozityvistas Kudirka savo satyrose atvaizduoja mums visą galeriją įprastų girtuoklių, tariamųjų mūsų krašto buvusių viršininkų. Kruglodurovai, Merzavcevai, Rylosuevai, Sibaritovai, Zvierskiai ir Deržijubkos – vis tatai prasilakusių girtuoklių, viešojo pinigų vagišių ir patologinių subjektų gauja.

Realistė Žemaitė Petro Kurmelio asmeny vaizduoja mums tipingą girtuoklį, virtusį tokiu dėl nelaimingai susiklojusio jo šeimyninio gyvenimo. Petro skausmas virsta apmaudu: įtūžusiai sielai blaškantis, jis stveriasi baltakės ir lenkia, lenkia ją, kol nė lašo nebelieka. Tik išlenkęs Petras apimsta, bet neilgam. Prasiblaivo. Visų prikišamas, visų persekiojamas,

DIRVAI AUKOJO

L.Stokas, Los Angeles, CA	50
B.Balčiūnas, Annapolis, MD	25
V.Gilys, Sun City, CA	25
A.Pažiūrienė, Oak Park, CA	25
J.Variakojis, Chicago, IL	25
A.Andrašiūnas, Chesterld., OH ..	20
D.Bulgaris, New York, NY	20
A.Trečiokas, Riviera B., FL	20
T.Zickus, Chandler, AZ	20
A.Kižys, Euclid, OH	15
A.Reventas, Houston, TX	15
A.Sandargas, Clermont, FL	15
K.Bruožis, Clev., OH	10
R.Butkus, Euclid, OH	10
P.Dovydaitis, Los Angeles, CA ..	10
M.Gudauskas, Phila., PA	10
L.Kapeckas, Hartford, CT	10
J.Laskauskas, Baltimore, MD	10
V.Šeštokas, Los Angeles CA	10

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Petras vėl pajunta skausmą ir vėl tveriasi vylingos priemonės, stumiančios jį pražūtįn.

Mūsų dienų rašytojai, nors ir neduoda visai reljefiškų girtuoklių tipų, tačiau, alkoholis ir jų raštuose, poeto žodžiais betariant, neretai iškyla, kaip sudrumstos ramybės ūkai.

Dėl alkoholio vartojimo tautos išsigimsta, nes alkoholizmas yra vienas iš svarbiausių žmonijos išsigimimo priežasčių. Tautoj, kurioj yra plačiai išplitęs alkoholinių gėrimų vartojimas, privysta daug visokių netikėlių ir daug įvairių nervinių ir psichinių ligonių. Tatai pareina nuo to, kad aštrus ir chroniškas alkoholinis nuodijimasis labai žalingai paliečia gimdytojų gemalinę plazmą. Dėl gemalinės plazmos sužalojimo ir įvyksta palikuonių psichinis iškrypimas ir apskritai jų išsigimimas. Reikia paminėti dar ir tas faktas, kad alkoholi-kų dukterys dažnai neturi pieno ir per tai negali krūtimis maitinti savo kūdikį. O kam nežinoma motinos pieno gera įtaka sveikam kūdikio augimui!

Daug mažiau būtų psichinių ligų ir kitokių nelaimių, jei žmonės nustotų vartoję alkoholinius gėrimus.

Tad visi, kas myli savo tautą ir savo kraštą, būkime blaiivūs ir raginkime kitus, ypač iš prigimties nervingus, blaiivai gyventi.

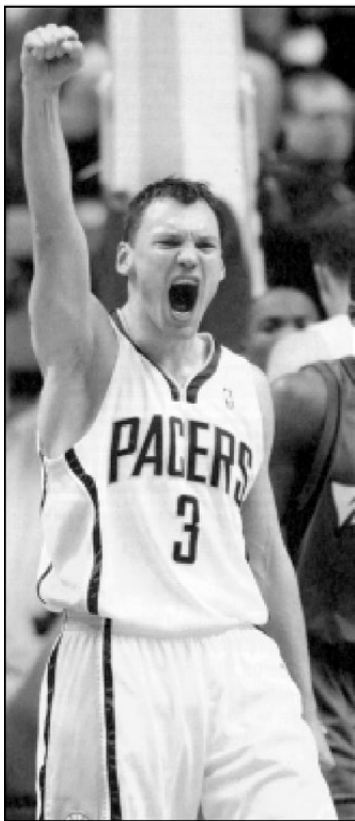
"Trimitas", 1936 metų balandžio 2 d., Nr. 14

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais

9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

SPORTO ŽINIOS

Išsipildė Šarūno Jasikevičiaus svajonė. Jis NBA "Pacers" komandos žaidėjas.

KAUNO "ŽALGIRIS" NUBAUSTAS 500 EURŲ BAUDA

Posėdžiavusi ULEB Eurolygos drausmės komisija nubaudė šešis prestižiškiausiam Senojo žemyno turnyre rungtyniaujančius klubus pinigėmis baudomis už įvairius nusižengimus gruodžio mėnesį.

500 eurų bauda skirta ir Lietuvos čempionui Kauno "Žalgiriui". Kauno klubas nubautas už pašalinius daiktus aikštelėje per rungtynes su Liublianios "Union Olimpija" (Slovėnija) ekipa.

"Žalgiris" kartu su Zagrebo "Cibona" (Kroatija) įspėti pažeidus nustatytus sportinės aprangos reikalavimus.

Didžiausia bauda - 5,5 tūkst. eurų - skirta Liublianios "Union Olimpija" klubui. Slo-

Ž. ILGAUSKAS "CAVALIERS" PELNĖ 14 TAŠKŲ

Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio lygos reguliario sezono rungtynėse Žydūnas Ilgauskas pelnė 14 taškų, o lietuvio Clevelando "Cavaliers" klubas svečiuose 91:84 (19:25, 23:21, 20:21, 29:17) nugalėjo Milvauke "Bucks" ekipą.

Per 38 minutes jis pataikė 7 dvitaškius iš 17 bei nesugebėjo realizuoti vienintelio baudos metimo. Po krepšiais Ž. Ilgauskas atkovojo 9 kamuolius, atliko 2 rezultatyvius perdavimus, blokavo 2 varžovų metimus, dukart suklydo bei surinko 4 pražangas.

Rungtynėms Milvauke registruotas buvo, tačiau svečių gretose nerungtyniavo Martynas Andriuskevičius.

venijos čempionai turės sumokėti 1,500 eurų už netvarkingą techninę įrangą, 2,000 eurų už nedrausmingą sirgalių elgesį bei dar 2,000 eurų už netinkamą žaidėjų elgesį per rungtynes su Bolonijos "Climamio" (Italija) komanda.

Už netinkamą sirgalių elgesį bei pašalinius daiktus aikštelėje mače su Vitorijos "TAU Ceramica" ekipa, 2,000 eurų turės sumokėti ir Trevizo "Benetton" (Italija) klubas.

2,000 eurų bauda Milano "Armani Jeans" (Italija) ekipai skirta už nederamą klubo nario elgesį arbitrų atžvilgiu.

Po 300 eurų už reklamos taisyklių pažeidimus turės sumokėti Pirėjo "Olimpiakos" (Graikija) ir Po Ortezo "Elan Bearnais" (Prancūzija) klubai.

omni.lt

"Bulls" neišgelbėjo sėkmingas D.Songailos žaidimas

Aštuntą pralaimėjimą iš eilės Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio asociacijos (NBA) reguliario sezono rungtynėse patyrė Darius Songailos Čikagos "Bulls" klubas, namuose 97:101 (24:24, 16:27, 28:26, 29:24) turėjęs pripažinti Sietlo "SuperSonics" krepšininkų pranašumą.

Lietuvius aikštelės šeimininkams pelnė 20 taškų ir buvo antras pagal rezultatyvumą. Per 29 minutes D.Songaila pataikė vienintelį tritaškį, 5 dvitaškius

Š. Jasikevičius klubas pralaimėjo L. Kleizos ekipai

Ketvirtąją vietą Rytų konferencijos Centriniam pogrupyje užimantis Šarūno Jasikevičiaus Indianos "Pacers" (16 pergalių ir 13 pralaimėjimų) klubas Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio asociacijos reguliario sezono rungtynes išvykoje 86:106 (25:34, 23:24, 17:21, 20:27) pralaimėjo trečiojoje pozicijoje Vakarų konferencijos Šiaurės Vakarų pogrupyje esančiai Denverio "Nuggets" (16/17) komandai su Linu Kleiza.

Š.Jasikevičius į aikštelės šeimininkų krepšį įmetė 5 taškus, per 26 minutes pataikęs 1 tritaškį iš 5 bei 1 dvitaškį iš 2. Po krepšiais jis atkovojo 4 kamuolius, atliko 3 rezultatyvius perdavimus, po dukart suklydo bei prasižengė.

L.Kleiza nugalėtojams pelnė 3 taškus (tritaškiai 0/1, dvitaškiai 1/2, baudos 1/1), sugriebė vieną kamuolį bei kartą prasižengė (žaidė 4 min.).

omni.lt

iš 11 bei 7 baudų metimus iš 8. Po krepšiais jis atkovojo 5 kamuolius, atliko 2 rezultatyvius perdavimus, 3 kartus suklydo bei surinko 4 pražangas. 21 tašką į svečių krepšį įmetė Ben Gordon, 16 - Kirk Hinrich, 12 - Othella Harrington.

"Bulls" (12 pergalių ir 19 pralaimėjimų) krepšininkai Rytų konferencijos Centriniam pogrupyje užima autsaiderių poziciją, o "SuperSonics" (14/17) komanda Vakarų konferencijos Šiaurės Vakarų pogrupyje yra ketvirta.

A.Macijauskas žaidė 16 sekundžių

Keturiolikta pergale trisdešimt pirmame Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio lygos (NBA) reguliario sezono rungtynėse iškovojo ketvirtąją vietą Vakarų konferencijos Pietvakarių pogrupyje užimanti Arvydo Macijausko New Orleans "Hornets" komanda, Oklahomoje 107:92 (32:32, 32:13, 19:23, 24:24) įveikusi Miami

KAUNIEČIUS PRAŽUDĖ KLAIDŲ GAUSA

Trečiąją nesėkmę ULEB Eurolygos vyrų krepšinio turnyro devintojo turo mače patyrė bei aštuonių ekipų A grupėje iš pirmaujančios pozicijos į trečiąją nukrito Kauno "Žalgiris", išvykoje 73:94 pralaimėjęs į pirmąją vietą iškopusiai Vitorijos "Tau Ceramica" (Ispanija) komandai. "Iki šių rungtynių buvome grupės vadovais ir galbūt todėl jautėme tam tikrą spaudimą. Pastarosiomis dienomis komanda negalėjo treniruotis pilna sudėtimi ir tai neišėjo į naudą", - po rungtynių Vitorijoje spaudos konferencijoje kalbėjo Kauno "Žalgirio" treneris Antanas Sireika. Pasak jo, 23 klaidos per rungtynes - pražūtinga aplinkybė.

Delfi

"Heat" krepšininkus.

Lietuvius šiose rungtynėse žaidė vos 16 sekundžių ir niekuo nepasižymėjo. *omni.lt*

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200 th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204
linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linas Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir batzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsnama, telidanti jaudą atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

**SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ**

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SAŠKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)